

VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

PRAZNIK REPUBLIKE

LETOS, KO PRAZNUJEMO DEVETNAJSTO OBLETNIKO ZGODOVINSKEGA ZBOROVANJA AVNOJ V JAJCU SE ISTOČASNO NAHAJAMO V OBDOBU, KO OBRAVNAVAMO IN SPREJEMAMO IZREDNO VAŽNE DOKUMENTE ZA NAŠ NADALJNJI RAZVOJ.

V DELOVNIH ORGANIZACIJAH, NA TERENU, NA VASI, V ZAVODU, SKRATKA, POVSOD TAM, KJER DELOVNI ČLOVEK USTVARJA IN ŽIVI, SE ODVIJajo BOGATE IN PLODNE RAZPRAVE O NAČRTU ZVEZNE IN REPUBLIŠKE USTAVE. OBRAVNAVANA KAŽE, KAKO GLOBOKO SO V ZAVEST NASEGA ČLOVEKA PRODRLI REZULTATI ŽE IZGRAJENIH NOVIH DRUŽBENIH ODНОSОВ. V MESECU DECEMBERU BO PRED OBČANI V OBRAVNAVNI STATUT OBČINE IN KMALU ZA TEM STATUTI GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ, KI BODO ŠIRŠE KONKRETIZIRALI PRINCIPE USTAVE NA PRILIKE IN POGOJE TERENA. DESETLETNA PRAKSA DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA IN UPRAVLJANJA V DRUŽBENIH SLUŽBAH, SVETIH IN ODBORIH TER ZBORIH VOLIVCEV BO NAJBOLJ SOLIDNA BAZA ZA OBRAVNAVNO IN IZPOPOLNJEVANJE TEH SAMOUPRAVNih ZAKONSKIH PREDPISOV.

POVEZAVA MED GOSPODARSKIMI ORGANIZACIJAMI, DRUŽBENIMI SLUŽBAMI, ORGANI SKUPŠČINE TER VSEMI OBČANI KRAJEVNIH SKUPNOSTI NA PODROČJU OBČINE IN OKRAJA BO VEDNO POPOLNEJŠA TER SE BODO USPEHI, DOSEŽENI NA ENEM POLJU ŠE MOČNEJE ODRAŽALI NA DRUGIH PODROČJIH IN NA ŽIVLJENJU TER NAPREDKU VSEH OBČANOV. ZATO MORAMO VSI SKRBNI ZASLEDOVATI, KAKO SE BODO IZPOLNJEVALE IN IZVRŠEVALE VSE NALOGE, KAJTI OD TEGA JE ODVISEN POLOŽAJ IN STANDARD OBČANOV. V LETOŠNJEM LETU SMO DOSEGLI DOBRE REZULTATE PRI SKRBI ZA POVEČANJE HEKTARSKIH DONOSOV TER SO POVRSINE ZAJETE V JESENSKI SETVI V SODELOVANJU MED ZADRUGO IN KMETOM JAMSTVO ZA ŠE BOLJŠE USPEHE V BODOČE. ZA NAS JE TO ŠE POSEBEJ VAŽNO, KER JE Z OZIROM NA VISOK FROCENT PREBIVALSTVA, KI SE BAVI V OBČINAH S KMETIJSTVOM, RAVNO OD RAZVOJA KMETIJSKE PROIZVODNJE IN DRUŽBENIH ODНОSОВ NA VASI ODVISEN V MNOGOČEM CELOTNI GOSPODARSKI NAPREDEK. KMETIJSKE GOSPODARSKE ORGANIZACIJE SO TUDI LETOS POTRDILE V PRAKSI, DA JE V KMETIJSTVU ŠE VELIKO NEODKRITIH REZERV IN SEDAJ, KO SMO NA TEM PODROČJU DOSEGLI ŽE V ZAČETKU ZELO LEPE IN BOGATE REZULTATE, MORAMO TO PRENESTI NA DOSTI VEČJE OBDELovalne POVRSINE.

SPLOŠEN NAPREDEK MURSKOSOBOŠKEGA OKRAJA JE DOŽIVEL VELIK RAZMAH. DOSEŽENI REZULTATI PA OD NAS TERJAJO ŠE NADALJNJI TRUD IN ZAVEDATI SE MORAMO, DA NI MOGOČE OSTATI NA DOSEŽENI RAVNI FAZVOJA IN SE ZADOVOLJITI Z DOSEŽENIM, AMPAK DA JE NAŠA OSNOVNA NALOGA VLAGATI NADALJNJE NAPORE ZA UREDITEV NAČETIH VPRAŠANJ TER ZA RAZVIJANJE DOSEŽENE STOPNJE.

DELOVNI LJUDJE V GOSPODARSKIH ORGANIZACIJAH, DRUŽBENIH SLUŽBAH IN SKRATKA NA VSEH DELOVNIH MESTIH SE MORAO ŠE BOLJ POGLOBITI V NOTRANJO DELITEV OSEBNEGA DOHODKA TER ŠE MOČNEJE POUĐARITI NAGRAJEVANJE TISTIH, KATERIH PRODUKTIVNOST DELA JE NAJVEČJA. V NAJKRAJŠEM ČASU SE MORA VSEPOVSOD IZPOLNITI OSNOVNO DOLOČILO USTAVE, KI PRAVI, DA ČLOVEK V DRUŽBI VELJA TOLIKO, KOLIKOR ON DRUŽBI DAJE, SKRATKA, TOLIKO, KOLIKO ZNAŠA NJEGOVO DELO. VSI NAŠI NAPORI PRI URESNIČITVI STATUTOV, NOTRANJIH SAMOUPRAVNih PREDPISOV IN PRAVILNIKOV NAJ BODO USMERJENI NA URESNIČTEV TEGA PRINCIPA.

Z ŽELJO, DA BI DRUGO LETO OB PRAZNOVANJU 20. OBLETNICE LAHKO UGOTOVILI, DA SMO ZOPET NAPRAVILI USPEŠEN KORAK NAPREJ, ŽELIM VSEM PREBIVALCEM MURSKOSOBOŠKEGA OKRAJA OB PRAZNOVANJU 29. NOVEMBRA NOVIH VELIKIH DELOVNIH USPEHOV IN OSEBNEGA ZADOVOLJSTVA.

Ing. Miran Mejak,
predsednik OLO
Murska Sobota

MURSKA SOBOTA, 29. NOV. 1962

Leto XIV. — Štev. 45 Cena 20 din

IZ VSEBINE:

- PRAZNIK REPUBLIKE
- OBČANI IN KOLEKTIVI V RAZPRAVAH O NOVI USTAVI
- SOLSTVO V STATUTIH OBČIN
- SPOMINI NA IVANA GORANA-KOVAČIČA
- LEO JE V NAŠI DOMOVINI BITI MLAD
- PO ŠIROKI, BELI CESTI
- TURISTIČNA SLIKANICA
- DESET LET DELOVANJA MUZEJA NOB V LJUTOMERU
- KRAJEVNA KONFERENCA SZDL
- PRISPEVKI NAŠIH DOPISNIKOV
- ČESTITKE K DNEVU REPUBLIKE



ZGODOVINSKE PRIDOBITVE 29. NOVEMBRA POSTAJAJO VSE BOLJ LAST NAJŠIRŠIH MNOŽIC DELOVNIH LJUDI FEDERATIVNE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE. VKLUČEVANJE V USTAVNO RAZPRAVO NAM OMOGOČA, DA TE PRIDOBITVE SPOZNAMO, DOJAMEMO IN TUDI OSVOJIMO KOT TEMELJNE PRIDOBITVE SKUPNOSTI JUGOSLOVANSKIH NARODOV IN SLEHERNEGA ČLANA TE SOCIALISTIČNE SKUPNOSTI.

OB DNEVU REPUBLIKE ŽELIMO VSEM DELOVnim LJUDEM POMURJA ČIMVEČ USPEHOV IN NOVIH DELOVNIH ZMAG PRI NADALJNJI SOCIALISTIČNI GRADITVI

SREČNO ZADOVOLJNO PRAZNOVANJE!

OKRAJNI ODBOR SZDL
OKRAJNI KOMITE ZKS
OKRAJNI KOMITE LMS
MURSKA SOBOTA

ŠOLSTVO V OBČINSKIH STATUTIH

Na več razgovorih o predosnutku ustave so občani in tudi prosvetni delavci postavili naslednje vprašanje:

»Dosedanja ustanova, tako zvezna (38. člen) kakor republiška (37. člen), je določala, da je POUK brezplačen. V predosnutku nove ustanove (44. člen) pa je sedaj rečeno, da se obvezno osnovno IZOBRAŽEVANJE financira iz družbenih sredstev. V osnutku občinskih statutov pa da so zasledili še drugačno formulacijo: da občina ZAGOTAVLJA BREZPLAČNO OSNOVNO ŠOLANJE. Kakšna je razlika med pojmi: POUK JE BREZPLAČEN, OSNOVNO IZOBRAŽEVANJE SE FINANCIRA IZ DRUŽBENIH SREDSTEV in BREZPLAČNO OSNOVNO ŠOLANJE?«

Kot vidimo, so občani začeli razpravljati istočasno, ko razpravljajo o osnutku občinskih statutov, kar je prav. In prav to mi je dalo vzbudbo, da bi opozoril v zvezi z osnutki statutov še na nekaj problemov, ki se tičejo šolstva, zamenom, da o njih izrečemo še drugi svoje mnenje; še več, da bi izrekli mišljenje tudi o drugih vprašanjih; skratka, da bi se začela živahnješa razprava občinskih statutih. Občinske komisije za sestavo statutov bodo verjetno hvaležne za vsako sugestijo in pameten predlog, čeprav osnutki statutov še niso dani v javno razpravo.

Tovariši, ki so gornje vprašanje postavili v različnih oblikah, so predvsem hoteli izvedeti, če pomeni formulacija: »občina zagotavlja brezplačno osnovno šolanje«, da bodo učenci v osnovnih šolah odslej dobivali zastonj vse šolske potrebštine: zvezke, knjige, sv.n.čike, različno orodje itd.?

Menim, da taka formulacija ni napačna, ker kaže perspektivo. Vsekakor jo pa ne smemo razumeti dobesedno. Kdaj bodo naše občine sposobne nuditi učencu res vse, kar potrebuje v šoli, brezplačno, je pogojeno s porastom narodnega dohodka. Ob tem je pa zanimivo, kako osnutki statutov posameznih občin obravnavajo financiranje šol.

Skoraj vsi statuti se pri tem opirajo na zakon o financiranju šol. Formulacije o finančiraju šol so zelo splošne. Določajo na splošno, kako se formirajo sredstva družbenih skladov za šolstvo in kako upravní odibori delijo sredstva posameznim šolam.

Res je sicer, da upravní odibori skladov delijo srestva šolam na osnovi odločka o kategorizaciji šol. Kategorizacija pa naj bi bila določena na podlagi objektivnih meril in da občina ta sredstva zagurja skladom z letnim finančnim planom. In prav o načinu, kako se sredstva skladom zasigrajo, je v osnutkih statutov premalo povedano. Občinska skupščina (ljudski odibor) je v smislu zakona o finančiraju šol dolžna sprejeti tudi odlok o formiraju sredstev skladu za šolstvo (22. člen). V tem odloku pa naj bi bil določen tudi procent vseh dohodkov občine, ki se stekajo v sklad. Procent se naj ne bi menjal vsake leto, odnosno naj bi se menjal takrat, ko bi se razmerek v šolstvu bistveno spremenil (število šol, število učencev, število oddelkov itd.). Ta način bi skladom — s tem tudi šolam — zasigural porast sredstev sorazmerno s porastom dohodkov občine, odnosno s porastom narodnega dohodka občine. To bi bilo tudi pravično, seveda, če je bila kategorizacija v redu izvršena. V tem

Omenjeni način formiranja sredstev skladov bi odgovarjal tudi določbam o ustavljaju osnovnih šol v osnutkih statutov. Večina osnutkov namreč določa, da se osnovne šole ustavljajo v skladu s perspektivnim planom razvoja šol. Perspektivni plan razvoja šol pa mora biti v skladu z gospodarskim razvojem. Od tega razvoja pa naj bi bila torej odvisna tudi sredstva za šolstvo (22. člen). V tem odloku pa naj bi bil določen tudi procent vseh dohodkov občine, ki se stekajo v sklad. Procent se naj ne bi menjal vsake leto, odnosno naj bi se menjal takrat, ko bi se razmerek v šolstvu bistveno spremenil (število šol, število učencev, število oddelkov itd.). Ta način bi skladom — s tem tudi šolam — zasigural porast sredstev sorazmerno s porastom dohodkov občine, odnosno s porastom narodnega dohodka občine. To bi bilo tudi pravično, seveda, če je bila kategorizacija v redu izvršena. V tem

(Nadaljevanje na 10. strani)

OBČANI IN KOLEKTIVI v razpravah o novi ustavi

Prve izkušnje referendumu

V sedanjih pravilih lendarškega podjetja Proizvodnja naftne je v poglavju »Pravice in pristojnosti osrednjega dela« zapisano: ... »da sodeluje pri samem odločjanju z referendumom, ki ga razpiše za reševanje posameznih važnejših vprašanj iz pristojnosti DS. Izid glasovanja na referendumu obvezuje DS.«

To pa ni ostalo zgolj zapisano v pravilih, kajti v Proizvodnji naftne so že imeli prvi referendum, ki ga predvideva tudi osnutek nove ustanove kot pomembno obliko upravljanja. Prve izkušnje pa so tudi obejajoče.

Najprej to: referendum zahteva predhodno mnogo temeljitega in odgovornega dela saj so morali z vsebino po-

več dobro pripravljenih sindikalnih množičnih sestankov, ki so segali tja do poslednjega delovišča. Šlo je namesto tega za zavestne odločitve!

Temu notranjemu razpoloženju so dali svečano obeležje. Prostori, v katerih so sodelavci spuščali izpolnjene liste v pripravljeni škrinjice, so bili okrašeni kot že običajno na volitvah. Tudi to je pri udeležencih referendumu utrjevalo občutek, da gre za nekaj velikega, pomembnega za vse podjetje in kolektiv. Sicer pa tudi to ni bilo naključje: prvi referendum pri lendarški Proizvodnji naftne so izvedli v skladu s predpisi o državnem referendumu!

Osrednji delavski svet je hotel izvedeti za mnenje kolektiva o formirjanju ekonomskih enot in oblikah lendarškega upravljanja v ekonomskih enotah. Tako je ves delovni kolektiv z referendumom sprejel ekonomsko enoto kot svoje celice proizvodnje in upravljanja; ne kot obliko vođenja, marveč kot obliko neposrednega upravljanja. Referendum je tudi pokazal, da so se v nekaterih ekonom. enotah odločili za posredno, v drugih spet za neposredno upravljanje: za svete ekonomskih enot in z bore delavcev. Pri odločanju so odigrali pomembno vlogo tudi proizvodni organizacijski pogoji v posameznih ekonomskih enotah ali deloviščih; tako so se na pr. vrtalci, ki so raztreseni po številnih deloviščih po Jugoslaviji in celo v tujini, odločili za posredno upravljanje s svetom ekonomskih enot, za neposredno upravljanje pa so se izrekli tam, kjer so bile možnosti za tako upravljanje

tudi povsem zagotovljene.

Prvi referendum v lendarški Proizvodnji naftne pomembni prispevek k reorganizaciji podjetja in reorganizaciji gospodarjenje in poslovanje — delavsko upravljanje. Proizvajalci so tokrat vzeli organizacijo upravljanja v svoje roke: pravico, ki jim tudi pripada, so si takoreč vzeli sami.

TINE OSLAJ, sek. podjetja o referendumu:

Menim, da problemi, ki nastopajo v delavskem upravljanju, niso tako enostavni, da bi jih lahko vedno reševali z referendumom, zato se bomo moralni tudi v prihodnosti posluževati drugih oblik upravljanja in neposrednega odločanja. Osebno se bolj nagnbam k določilu v predosnut-

ku republike ustanove, ki govorijo o referendumu kot o eni izmed osnovnih oblik upravljanja. Inštitucijo referendumu bomo v našem podjetju še dokaj razširili, predvsem v ekonomiske enote, kjer bo volja celotnih kolektivov morala priti še bolj izraza v odločjanju (kolektivi s posrednim upravljanjem). Prav tako bomo predvideli, o katerih bivalstvenih vprašanjih bo moral osrednji delavski svet razpisati obvezne referendum. Sicer pa za izvajanje referendumu v kolektivih dobra volja in občutek za demokratičnost, kadar gre za odločanje o bistvenih problemih proizvodnje in upravljanja, zato se bodo lahko te ustanove institucije koristno posluževale v vseh naših podjetjih.

Ustavno potrdilo prakse

Tovariš Avgust Genc je občin madžarske narodnosti manjšine: prebiva v Dolgovških goricah, sicer pa je predsednik delavškega sveta tovarne dežnikov in platenin v Lendavi. Ob našem obisku smo ga pozvali, kaj meni o pravicah, ki jih narodnostnim manjšinam prinaša osnutek nove ustanove.

Teh pravic smo praktično že deležni v vsakodnevi praksi, zato lahko samo pozdravimo tovamsko določila v novi ustanovi,

so prav gotovo lahko vzgled vzornega reševanja manjšinskega merilu.

Enakopravnost med Slovenci in vprašanja tudi v mednarodnem Madžari se v lendarški občini najbolj očituje v proizvodnji in upravljanju podjetja. Tu smo si resnično enaki, tudi ni nobenih razlik; v organih upravljanja lahko vsak priznava v svojem jeziku razpravlja, predlagajo, pripomnijo in tudi kritizira. V našem podjetju smo že večkrat prepričali, da so dobili polno besedo tudi madžarsko govorile prebivalci. Duga temeljna pravica, ki je zagotovljena z novo ustanovo in je v dotocenem smislu tudi specifična, je dvojezičnost v solistu in sploh medsebojnem občevanju to pravico ež uživamo v polni meri; pripomnil bi le, da bo potrebljeno postopno najti ustrezne kadrovskie rešitve, ki bodo pripeljale k ugodnejši kakovosti pouka, da več ne bo nihanj med eno in drugo skrajnostjo. Sedaj je n. pr. še precej učiteljev madžarske narodnosti, ki slabo obvladajo slovenski jezik, pa se to pozna tudi pri pouku. So pa tudi obratni primeri. Skratka: gre za boljšo kakovost pouka, ki naj bi zlasti v jezikovnem pogledu omogočila lažj napredovanje naših otrok v srednjih in višjih šolah, kar je sedaj še precej problem. Dvojezičnost pa je zagotovljena tudi z drugimi ukrepami: dvojezičnim poslovanjem na vseh izpostavljenih uslužbenih mestih na občini — ustrezni pismeni —, dvojezičnimi napisi itd., v zadnjem času pa tudi s praporčilom, da lahko madžarski starši poimenujejo svoje otroke in jih vpišejo v matično knjigo z nacionalno uveljavljenimi imeni.

Naš statut

V ljutomerskem podjetju Agrotehnika-servis že pripravlja začetek statuta svoje delovne organizacije. Osrednji delavski svet je o osnutku statuta razpravljal pretekli četrtek.

Kot nam je povedal predsednik osrednjega delavškega sveta Franc Habjančič, bodo v novem statutu podjetja dali največji poudarek uveljavljanju notranje demokracije: torej neposrednemu upravljanju po proizvajalcih v ekonomskih enotah. Gre namreč za to, da bo sleherni priznavalec resnično zainteresiran za večjo proizvodnost in delovno storilnost, da bo vedel, kaj kaže in kolikor bo tudi udeležen v skupnih dosežkih podjetja. Pomembno mesto v statutu bo dobitilo tudi že uveljavljeno proizvodno sodelovanje z nekatrimi večjimi podjetji v maborškem industrijskem bazenu.

Ljutomerski Agroservis namreč vse bolj prerašča v kovinsko industrijsko podjetje. Že prihodnje leto se bodo v pod-

jetju zelo približali milijardni vrednosti bruto proizvoda. Podjetje je doslej navezalo najtejnje proizvodno sodelovanje s podjetjem TAM in HIMO iz Maribora; za prvo izdeluje 5-toncke in druge prikolice, za drugo pa plastificirana rešeta za hladilnike. Nekej prikolic je v zadnjem času tudi izvozilo.

IZ RAZPRAVE O PREDOSNUTKU NOVE USTAVE V BELTINSKI OBČINI

Komunalna samouprava

V beltinski občini so v ustavni razpravi prišli do zanimivih ugotovitev v zvezi z bočnim delovanjem krajevnih skupnosti: zavzemajo se za take krajevne skupnosti, v katerih bo v največji možni meri zagotovljena tudi krajevna samouprava.

Po tej oceni, ki izhaja iz njihovih konkretnih razmer, ni potrebno, da predstavljajo skupnost zaokroženo gospodarsko celoto s sedežem, ob katerem bi morala biti obvezno še osemletka, kmetskiška zadruga, večje podjetje itd. — »komuna« v komuni, ki bi bila podaljšek občine — marveč je važno, da se tudi teritorialno odločimo za take krajevne skupnosti, v katerih bomo lahko zagotovili neposredno sodelovanje občanov v krajevni samoupravi.

V našem kraju (predsednik krajevnega odbora Črensovci Štefan Ternar) že sedaj čutimo, da nas tarejo nekateri skupni problemi, ki bodo rešljivi le ob poglobljenem sodelovanju vseh prebivalcev, ne samo v odločanju, marveč tudi v prispevanju. Na prvo mesto bi postavil problem obroti, ki je v Črensovcih praktično nimamo več. Mislim predvsem na uslužnostno obrot, ki bi lahko zaživel v okviru krajevne skupnosti in prinesla potrebnim občanom

tudi zaposlitev. Tudi v trgovski poslovnični beltinski Ravneke bo potreben nekaj učinkovitosti; sedaj se morajo potrošniki dolgo prehrivati pred pultom in čakati, da so sploh lahko postreženi. Sicer pa nam volje za sodelovanje že sedaj ne manjka: s prostovoljnim delom si že sami gradimo gasilsko-vaški dom, za Dan republike bomo končno že imeli prvo prediletive v urejeni kulturni dvorani v zadružnem domu itd. Seveda pa moramo upoštevati tudi nekatere skupne potrebe. Zato bo moralno priti do večje solidarnosti in medsebojnega sodelovanja med krajevnimi skupnostmi: bolje je namreč zgraditi z izdatnejšimi sredstvi v enem kraju nekaj, kot pa s pičlami v več krajih malo ali pa nič. Če pa sem odkrit: o krajevnih skupnostih se bomo morali še temeljito pogovoriti, da bomo lahko spoznali, kaj pravzaprav so.



Samoupravljanje — z ustanovo uzakonjena pravica delavcev. Na sliki: delavški svet obrat tovorne mlečnega prahu KIK Pomurka

TEMELJNA USTAVNA PRAVICA IN...

Če govorimo o pravici do dela in neposrednega upravljanja kot o temeljni ustavni pravici, potem to prav gotovo velja tudi za žene. V ljutomerskem obratu MTT že uspešno uveljavljajo žene to svojo temeljno pravico, saj je od okrog 280 zaposlenih kar okrog 80 odst. žena in deklet, z otroštvijo nove proizvodne hale pa se bo njih število še izdatno povečalo.

Ob urešnjevanju te temeljne ustavne pravice pa se porajajo tudi nekateri novi problemi, ki poprej niso bili takoj aktualni. Predvsem problem varstva otrok zaposlenih žena na podeželju. V obratu MTT je na pr. že sedaj zaposlenih okrog 20 žena in deklet iz okoliša Cven-Mota-Krapje, zato bo otroški vrtec na Cvenu prav kmalu zelo potreben. Podobno tudi v središčih drugih okolišev v občini. Strokovni kader za otroške varstvene ustanove bi že lažje dobili, največji problem pa bodo prostori za vrtce in stanovanja vzgojiteljic.

Kakor nam je povedala pregleovalka blaga v obratu MTT Marija Kosi, pa žena pri delu v proizvodnji ne more biti zbrana, če nimata svojih otrok v pravem varstvu.

V obratu MTT že tudi urejujejo prostore za delavsko restavracijo, sanitarije in sindikalno dvorano, s čemer bo storjena proizvajalcem, zlasti še ženam, neprecenljiva uslužba; v svojem podjetju se potlej ne bodo samo bolj ugodno počutile, marveč jim bo omogočeno tudi učinkovitejše

družbeno-gospodarsko izobraževanje, ki pa bo za mlade delavke, ki so prišle v proizvodnjo iz vasi in bodo morale takorek pri prvih črkah abecede izobraževanja, tudi pomembna pridobitev.



Delavkam v tovarni »Mura« je o ustavi predaval ing. Miran Mejak, predsednik OLO

TRIBUNA V MALEM

PRVI SNEŽEN NEDELJSKI DAN. V ROGASOVCIH SE JE ZBRAL NA SEJO KRAJEVNI ODBOR SZDL PRED LETNO KONFERenco KRAJEVNE ORGANIZACIJE. VPLETLI SMO SE V TA DELOVNI RAZGOVOR IN OB NAMIGU NA NOVO USTAVO ZASTAVILI NA- VZOCIM VODILNO MISEL: »KAKSNA JE PERSPEKTIVA KMECKE MLADINE V ROGASOVSKEM OKOLISU?«

Lože Sela: »Sola še vedno ne more zadostiti nuditi mladini. V našem okolišu imamo tudi opravka z zamernjenim odnosom staršev do vključevanja mladih v uk in nadaljnje solanje. V očeh starejših je mladi občan preveč sezonski delavec, ki naj bi brez

lastne perspektive le delal in služil. So pa še težave zaradi posmanjkanja denarnih sredstev. Pri štipendiranju odvisnost od občine in morda še kakšnega večje gospodarskega podjetja...«

Geza Kiselak: »Potrebna nam je uslužnostna obrt, potreben so

nam kadri za njo, vendar pa mladega naraščaja ni. Uslužnostno obrotništvo. Mladi pa imajo tudi težave z nedokončano osemletno šolo. Morda bi kazalo v širšem merilu uveljaviti dopolnilne tečaje za to mladino?«

Herman Rogič: »Nimamo kovačev, ne kolarjev...«

Karel Lang: »Strinjam se s stvarišem Gezom, da bi morala krajevna skupnost odpreti uslužnostne obrtne servise, v katerih bi našli zaposelitev zlasti mlajši ljudje. Toda trenutno imamo premašno sredstev. Treba je še upošte-

vati, da bodo morali servisi poslovali tudi rentabilno.«

Janez Sinkec: »Res, starši so često preveliki materialisti, ker vidijo zgolj trenutne koristki pri zaposlovanju mladih sezoncev. Ce bi imeli pri roki več sredstev in bi veliko primaknili tudi s prostovoljnim delom, bi prav gotovo v marsičem uspel. Pogledite samo naše ceste, pospešiti bi moral komunalno dejavnost... V okolišu imamo samo eno šiviljo. Potrebovali bi torej tudi krojaški šivilski servis.«

(Nadaljevanje na 10. strani)



Ustava — predmet razprav tudi na zborih prosvetnih delavcev

K višnjim oblikam sodelovanja

V okolišu radgonske kmetijske zadruge je samo okrog 10 odst. kmetovalcev, ki bi lahko v pridelovalnem procesu še sami »vozili«, ostali pa so več ali manj že odvisni od kmetijske zadruge. Zato je, po besedah Ludvika Sveteca, predsednika zadrugnega sveta in kmetovalca iz Zibgovec, pridelovalno sodelovanje z zadrugo neizbežna alternativa že za veliko večino kmetovalcev. Vloga zadruge pri uveljavljanju kooperativnih odnosov je torej zredno pomembna.

Sedaj uveljavljajo v zadrugi štiri oblike pridelovalnega sodelovanja, toda težnje za višnjimi oblikami — t. j. po delitvi dohodka med zadrugo in kmetovalcem po vloženem delu in sredstvih — so tudi v radgonskem okolišu še vedno redke, čeprav v nekaterih krajih (Hrastje-Mota, Ivanjci) že postaja aktualna družbena potreba po racionalnejši in boljši obdelavi zemlje, zlasti pri kmetovalcih, ki iz različnih vzrokov nimajo dovolj delovne sile. Zlasti ti kmetovalci se bodo morali odločiti za

višje oblike pridelovalnega sodelovanja, ki jim bo ob manjšem riziku prineslo tudi ustrezone gmotne koristi. V tem primeru namreč nosilna riziko v pridelovalnem procesu oba partnerja, kar je prav gotovo ugodnost, ki jo pri bodočem uveljavljanju višjih oblik sodelovanja ne kaže spregledati. Sicer pa vodita k višnjim oblikam pridelovalnega sodelovanja tudi perspektiva in bodoči razvoj kmetijstva v našem okolišu.

V Spodnji Ščavnici si bo zadruga uredila lastno ekono-

RAZPRAVA O PREDOSNUTKIH ZVEZNE IN REPUBLIŠKE USTAVE JE DOBILA OBELEŽJE MNOŽIČNOSTI TUDI V DELOVNIH KOLEKTIVIH NAŠIH DELOVNIH ORGANIZACIJ. V KOLEKTIVU MURE, TOVARNE OBLAČIL, PERILA IN PLEHENIN V MURSKI SOBOTI SO IMELI DOSLEJ ŽE VEČ RAZPRAV. V TEM PODJETJU ORGANIZIRajo RAZPRAVE O BODOČIH USTAVNIH LISTINAH TAKO, DA JE VSEM ČLANOM KOLEKTIVA OMOGOČENO SODELOVANJE, PA ČEPRAV DELAJO V DVEH DELOVNIH IZMENAH. ŽE DOSLEJŠNJE RAZPRAVE SO POKAZALE, DA JE V KOLEKTIVU TEGA NAJVEČJEGA PODJETJA V SOBOŠKEM OKRAJU VELIKO ZANIMANJE ZA DOSTOPNO IN IZ DOMAČIH RAZMER IZVIRAJOČE TOLMAČENJE USTAVNEGA GRADIVA.

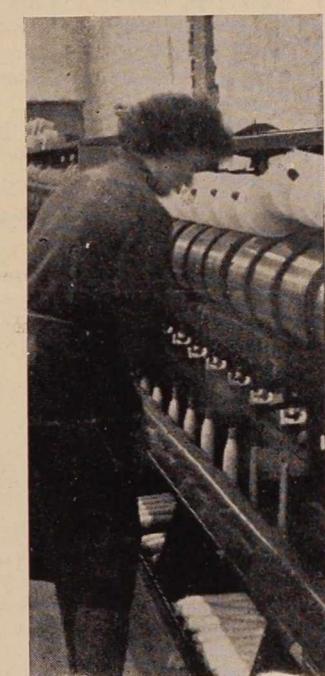
PRED DNEVI SO SE K USTAVNI RAZPRAVI ZBRALI ČLANI KOLEKTIVA V OBRATU PERILA. BILO JE SEVEDA VEČ VPRAŠANJ, KI SO TERJALA RAZLAGO POSAMEZNIH, V PREDOSNUTKU ZVEZNE USTAVE VSEBOVANIH DOLOČIL: O VPRAŠANJU LASTNINE, STATUSU OBRTNIKOV, VLOGI DRUŽBENIH ORGANIZACIJ V PODJETJU IN KOMUNI IPD. MED RAZPRAVO JE VSTAL TUDI DELAVEC, KI JE Z BESEDAMI PONOSA IN OSVJAJOČE TOPLINE POVEDAL, DA POSEBNO POZDRAVLJA TISTO ODLOČITEV ZVEZNE USTAVNE KOMISIJE, KI GOVORI O TEM, DA ZA PREDSEDNIKA REPUBLIKE, TOVARIŠA TITA NE VELJA DOLOČILO O ROTACIJI. TO JE IZRAZ ZAUPANJA TOVARIŠU TITU, KI GA Z USTAVNO KOMISIJO DELIJO VSI DELOVNI LJUDJE JUGOSLAVIJE, IZMED KATERIH JE TOVARIŠ TITO IZSEL KOT NAJVEČJI IN NAJDOSLEDNEJŠI BOREC ZA PRAVICE DELOVNEGA ČLOVEKA. DESETLETJA BORB IN ZMAG GOVORE O VELIKI OSEBNOSTI IN NEPRECENTLJIVIH ZASLUGAH TOVARIŠA TITA! BESEDE DELOVNEGA TOVARIŠA JE VES ZBRANI KOLEKTIV SPREJEL S SPONTANIM ODOBRAVANJEM.

Poudarek na upravljanju

Na katerih določilih v statutih delovnih organizacij bo moral biti poseben poudarek? — Na to vprašanje nam je v nevezanem razgovoru odgovoril Anton Novak, sodnik Okrajnega sodišča v Gornji Radgoni. Njegov odgovor objavljamo v zelo zgoščeni obliki.

Delovne organizacije si bodo v svojih statutih lahko pač po lastni presoji določile notranje organizacijo, delitev na obrete in ekonomski enote, organe delavskega upravljanja v smislu posrednega in neposrednega upravljanja itd. Važno pa je, da bodo vnesle v nove statute zlasti tista ustavna določila, ki govore o nedeljeni pravici delovnih kolektivov do gospodarjenja, upravljanja in notranje delitve. Takih členov v dosedanjih pravilnikih ni bilo, toda v male ustave kolektivov ji je potrebno vnesti in tako skrajno možnih meja zagotoviti proizvajalcem pravico do upravljanja. V zvezi z vprašanjem upravljanja bopotrebitno razmejiti tudi pristojnosti na relaciji osrednjih delavskih svetov — ekonomski enote — direktor.

Statutarne določilo o referendumu je prav tako pomembno za kakovost upravljanja; z referendumom naj bi kolektivi potrdili že sam statut, to obliko upravljanja pa bi kazalo uveljaviti tudi pri sprejemaju vseh važnejših splošnih aktov DS (pravilnik o HTZ storitvah, pravilnik o delitvi osebnih dohodkov itd.). Zagotoviti bo potrebno javnost sej delavskoga sveta in sploh na- celo javnosti, da bodo upravljali vedno sprotno obveščeni o gospodarskih dosežkih in rentabilnosti gospodarjenja v podjetju. Ko bodo statuti že sprejeti, bi bilo prav, če bi jih v vsaki delovni organizaciji razmnožili in izročili vsačemu zaposlenemu, kajti statut bo za proizvajalca pravzaprav ustava v malem.



Delavka pri delu v obratu MTT v Ljutomeru

Velik pomen izobraževanju

Vodjo Izobraževalnega centra na Kmetijskem gospodarstvu Gornja Radgona Ivana Kovačič smo povprašali o nekaterih značilnostih novega statuta podjetja. Na naša vprašanja nam je odgovoril talkole:

— Zanima nas, kakšen je bistven pogoj za urejanje notranjih odnosov v novem statutu?

— Kakšna naj bi bila po novem statutu neposrednost demokratije in upravljanja proizvajalcev?

Gre za to, da delavec-proizvajalec postane tudi upravljalec. To pa je moč doseči samo z decentralizacijo samoupravljanja po EU.

— Kakšno ste potrebo po novem statutu zazri v novi ustav?

V predosnutku nove ustave

— Kakšna naj bi bila po novem statutu neposrednost demokratije in upravljanja proizvajalcev?

Gre za to, da delavec-proizvajalec postane tudi upravljalec. To pa je moč doseči samo z decentralizacijo samoupravljanja po EU.

— Kakšno ste potrebo po novem statutu zazri v novi ustav?

V predosnutku nove ustave



S konference SZDL v Kuzmi

ima delovna organizacija določen položaj kot delček temeljne družb.-politične skupnosti. Ker pri nas delavsko in družbeno samoupravljanje iz- (Nadaljevanje na 10. strani)

KADROVANJE

Naš razgovor z delavci v soboški Panoniji in Muri o temeljni ustavni pravici — pravici do dela — je pokazal, da gre pri zagotavljanju te pravice v gospodarskih organizacijah za kompleks vprašanju, ki jih bo potrebno postopno reševati znotraj podjetja in v širši družbeni skupnosti.

Bistvo problema je v tem, kako državljan-proizvajalec to temeljno ustavno pravico povezuje in združuje v praksi z dolžnostmi proizvajalca in upravljalca v delovni organiza-

ciji. Ustavimo se ob problemu polproletarcev. Izkušnje kažejo, da je med njimi tudi mnogo dobrobitnih delavcev (zlasti med starejšimi, ki so se v podjetju

Nadaljevanje na 10. strani)

Pravica do dedovanja

V osnutku nove ustave je pojem lastnina preciziran in pogojen z našimi družbenimi normami, ki pa izključujejo vsakršno izkoriscenje, bodisi posameznika nad posameznikom ali na račun družbe. V zvezi z lastnino pa je v naših razmerah posebno aktualno vprašanje, ki zadeva pravico do dedovanja. Se vedno smo namreč pričele dedovanjem, ki do prvega nesmisla kosajo in razdeljujejo med lastnike — dediče že itak majhna kmečka gospodarstva.

Takšna praksa dedovanja je skrajno neperspektivna — meni Alojz Flegar, direktor KZ pri Gradu — in prima v skrajnem primeru le gospodarjenje iz rok v usta. V pogojih pridelovalnega sodelovanja nam je potrebna večja lokacija kmeta, ki se bo lahko neodvisno od sorodnikov in morebitnih dedičev samostojno odločal za pridelovalno sodelovanje in morebitno vključevanje v socialistično kmetijsko proizvodnjo. Dosadenji primeri drobljenja posestev z dedovanjem znatno otežkočajo nakazano usmeritev. S takim

dedovanjem pa ustvarjamo tudi nove podproletarce, ki se nati v industriji posebno ne obnesejo. Gospodarjenje na razdrobljenih in majhnih parcellah, ki jih celo v katastrskih mapah ni moč zabeležiti, pa je tudi skrajno nevzdržno in nerentabilno.

To so razlogi, ki govore v prid ustreznim rešitvam, morda celo s posebnim ali samo prenovljenim zakonom o dedovanju. Sicer pa v graškem okolišu ugotavljajo, da je takih primerov dedovanja vedno manj.

Iz razprav o ustavi — napisal S. Klinar

MNOGIH NI VEČ MED NAMI... ALI KLJUB TEMU PA ŠE ŽIVIVO: KOT VEČNI OPOMIN NA TEŽKO PRETEKLOST IN SVETEL KAŽIPOT ZA VARNEJŠO POT V BODOČNOST.

Mnogih ni več med nam... ali kljub temu pa še živivo: kot večni opomin na težko preteklost in svetel kažipot za varnejšo pot v bodočnost.

O Goranu, pomembnem pesniku revolucije, je bilo doslej že mnogo napisanega — ali je še marsikaj, kar še pomnilo posamezniki ali vse to se z u-silhajočo jasnostjo nenapisanih spominov vedno globlje pogreza v sivo pozabo.

Med branjem daljšega se stavka Gojika Banoviča »Od Kupe do Sutjeske« (Politika 1958) sem se nehote ustavil ob stavku: »Goranova priča o životu v Zagrebu otišla je s njim u grob u juliju 1943, a i majka je umrla u proleće 1953« (Politika, 29. aprila 1958).

(Slika — Goran, septembra 1942 v Petrovcu)

In čudno, precej zanimivih in pomembnejših podatkov o Goranu usiha v Ljutomeru in v Murski Soboti. Že nekaj let sem se, sicer redkeje, srečeval s tihim, nekam vase zaprtim upokojencem Josipom Černjavičem. Posamezni kronisti sicer tu in tam omenjajo, da je Goran obiskal svojega prijatelja ali najbrž so pozabili napisati njegov priimek in ime.

Tam na ljutomerskem Glavnem trgu, med mnogimi, kro-nološko neurejenimi družinskim spomini, častno živi Ivan Goran Kovačič, kot peti, sicer brez sorodstvene zveze, član družine.

Ivan Goran Kovačič se je rodil leta 1913 v vasi Lukovdol ob Kolpi.

(Slika — razglednica, Lukovdol, iz leta 1935)

Kraj poln pravljic in težkega življenja prebivalcev Goranskega kotarja. O svojem rojstnem kraju je Goran zapisal:

*Okolo sela breg do brega
Visoké hrbtov, čvrste, jake:
I divje zveri sakajake
se javljajo iz grla sega.*

Tu sume rastó za seljake.

*Im hišo dajó, pljug, postéljo,
Kantrič, ormar i zibéljo, —
I trdo trugo za grobnè mrake —*

(Rodni kraj: Djela Ivana Gorana Kovačiča, 7. knjiga, 1948)



Ivan Goran-Kovačič, po fotografiji septembra 1942 v Petrovcu



Ivan Goran-Kovačič v Petrovcu leta 1942

osivel h laseh in beseda spet veselilo tudi slikanje. Pri Černjavičevih je pustil nekaj akvarijev; a svojemu učencu Milanu je z rdečim in črnim tušem narusal Kosovsko devojko.

Ruža Kovačič se je v prvih letih življenja v Zagrebu težko prebijala. Minogokrat so se selili — in skoraj vedno iz slabega v slabše stanovanje. Zah-tev in potreb je bilo vedno več. Kasneje je uspela z izdelovanjem otroških igrač. Vse to je posebej vplivalo na razvoj mladega Gorana. Ustvarjal je posebne, včasih mučne cdmose med Kovačičevim tri-

ko je hotela pri Černjavičevih »kasirati« njegov zašlužek, je v pismu s katerim se je sicer po nepotrebnem opravičeval, zapisal tudi tole:

(Fotokopija dela pisma: Kod vas se nisam...)

Goran je bil zelo občutljiv — pravijo, da je bil včasih celo »tašt« (ničemuren). Mati nikdar ni docela mogla doumet njegovega stremljenja. Stalno jo je skrbelo, kako se bo njen sin sam, kakšo se bodo vsi, prebijali skozi bedo. Goran je bil rad lepo napravljen. Če je le bilo mogoče, si je negoval svoje lepe valovite lase. Dozdevalo se je, kot bi hotel vsaj za trenutek ubežati pred kruto stvarnostjo. Znal je dobro opazovati in med drugim ga je

tudi pri učenju teh odnosno v konverzaciji. Goran je imel precej smisla za tuje jezike in naučil se je angleščine, francosčine in ruščine tako, da je novelo sporazumno s Černjavičem direktno presadil njegov opis zapornega ognja iz njegovih še neobjavljenih spo-

SPOMINI NA IVANA KOVACIC

z svojim opisom zapornega ognja na fronti, pa je v svoje



Ivan Mesarić kot učitelj v Dolnjem Barju

prevajal iz teh jezikov. Učil se je celo cigansčine. Za nemščino pa se ni zanimal. Goran je bil zelo občutljiv za čistost jezika in je bil tudi neizprosno oster kritik glede pravilne uporabe hrvaščine. Če je komu bral ali dal v branje svoja literarna dela, je lažje sprejemal neposredno kritiko glede vsebine ali glede jezika pa je bil suveren.

Znal je poslušati in podobno snov je tudi uporabljal v svojih literarnih stvaritvah Černjavič je imel iz svetovne vojne enaka odlikovanja kot Goranov oče in leta 1938 je v zvezi s tem izrekel veliko obtožbo:

»Njeje je srebro nam je vkralo sè dečinstvo, srečno, malo.«

(Očina kolajna; hrvatska revija XI, 7. 1938)

mlinov iz prve svetovne vojne.

Goran je zнал biti tudi še gav — ali teže je prenesel šale na svoj račun. Ko ga je ob neki priliki podražil Černjavič zaradi nosu, češ, da ob dežju ne sme gledati v nebo, ker mu bo drugače tekla voda v nosnice, se je kar štirinajst dni kujal. Pil je malo, znan pa je presedeti med pivci celo noč in brez pitja razbiti kak kozarec. V družbi se je razvnel in včasih je zazvezel njegov, ne preveč močan, bariton. Ko se je nekoč vrátil iz goric skozi Brezice, je na ves glas pel marsejezo — seveda v francoščini. Zelo rad je imel živali in nekatere so svojsko zaživele tudi v njegovi pesmi (Bik, konj; stran 43)

LUKOVDOLE 4/VIII 1995
Dear Mr Černjavič!

Gorante, što kam se do seda ne živim življenje, kar ti se, ned oblegal je najfilzni mič, ker som si želen, da čelka Kartica nadci budeš xxi. In ne reprezentanom uglasitevijo in ne mazu redi da mi je se karde bil slaganec, kerem, podobno mordorji, podpoli, kajna i hibigne te karai, ki vendar je vas vratil domov.

Po maturi, leta 1932 se je Goran vpisal na filozofska fakulteto zagrebške univerze in leta 1936 polnožil izpit C.

(Goran po maturi leta 1932)

Kljub prigovaranju je po sedmem semestru popolnoma opustil univerzitetni študij. Ali neumoren pa je bil pri proučevanju hrvaščine. Pri tem delu se menda nikdar ni utrudil. Iskal je besede, s katerimi zapisoval z vsemi izpeljaniami in to v različnih variantah. Dolgi, ozki, popisani listki so viseli na steni vedno spri roki. Včasih je s svojo zvedavostjo spravil Černjaviča do utrujenosti. Vedno in znova so ga zanimali posamezni slovenski in tudi pleski izrazni. S Černjavičem sta celo šla v knjižnico, in tam mu je Goran bral staroslovenske cerkvene tekste, kajti zanimalo ga je, koliko in kako jih bo razumeval njegov spremjevalec. Ker je Černjavič obvladal pet tujih jezikov, mu je bil dobrodošel

(Goran s Černjavičem na »pohodu« na Sljeme)

Pesnik, Gregur Karlovčan, je leta 1930 predstavil Černjavičem kot svojega naslednika — instruktorja Milanu in Nadji, Ivanu Kovačiču: plavolasega sedmošolca z zelenkastimi živimi očmi.

Kasneje, ob enem izmed težjih nesporazumov z materjo,

»uyte, misim sudionik! kod vas se nisam najmis ka instruktora niti sam bio tako ketric pa takle nisam niti traxio niti tko tko kaži da budem sluškinju. Ja sam dovoljno samodis i svoj gojadar, da kad niste nime nekogo nečega pumim — inadem samo ja s niko drugi moriti posledice. Ja sam instruirao, sto san vam nadslis vec' upocitku, iz prijateljstva, sto ste mi vi riskazivali dosljedno od prava dana. Takle, vec' od pocetka nisam bio instruktur vec' prijatelj i kada bi ja traxio placu ov vas inali bi k pravo traxiti placu za mukove za vecere itd... kogé da mi v prijateljstvu pri

Fotokopija dela Goranovega pisma: Kod vas nisam...

—44. Djela Ivana Gorana Kovačiča, 7. zvezek, Zagreb 1948.

(Goran v Petrovcu 1942... Ijubljuje psa)

Goran se je razdajal in zdje, da je za svoje osebno življenje prihranil malo časa. Ohranjenih je zelo malo njegovih ljubezenskih pesmi. Gojko Banovič trdi, da se je Goran prvič resno zaljubil in to v Seko (naj je posvečeno njegovo daljše nedokončano delo: Božji bubenjevi), v 25. letu (Politika, 30. aprila 1958). Pogostoma pa je pri Černjavičevih v veselju in žalosti spominjal svojo Vjeročku; ali nikdar jih je ni predstavil niti ni govoril o ureditvi svojega družinskega življenja. Morada je Seka istovetna z Vječko — naj bo kakorkoli Svojo ljubezen pa je strnil v naslednje vrstice:

»Pa nas ko oblake bjele spoje
U jedan, što se tiko raspline.
U nebo, sunce, svjetla in
boje!«

(Proljetno ljubav)

Točnejšo časovno opredelitev spomina je že zabrisal čas in ostali so le, več ali manj.

preiskavo, je nekoliko razburjen prinesel šop papirjev, da mu jih je Černjavičeva skrila na podstresju. Večkrat je prosil, naj Černjavičevi pustijo odprtia okna svojega stanovanja in včasih so zjutraj našli na podlu letiske, ki jih niso mogli voniti razpečati in se jih fantje zmetali skozi okno

zaradi izčrpanosti, ki je bila pri njem zaradi slabega zdravstvenega stanja hujša kot pri ostalih. Leta 1938 je preživel šest mesecev in naslednjega leta še tri meseca v zdravilišču Brestovac na Sljemenu. Kljub bolezni je moral delati v redakciji, ker bi drugače zgubil službo in že s tem zna-

sarjem Podravskega odreda (padel marca 1944), in se tud sami že septembra 1942 aktivno vključili v NOB.

(Slika: Ivan Mesarič kot učitelj v Dolnjem Bazju)

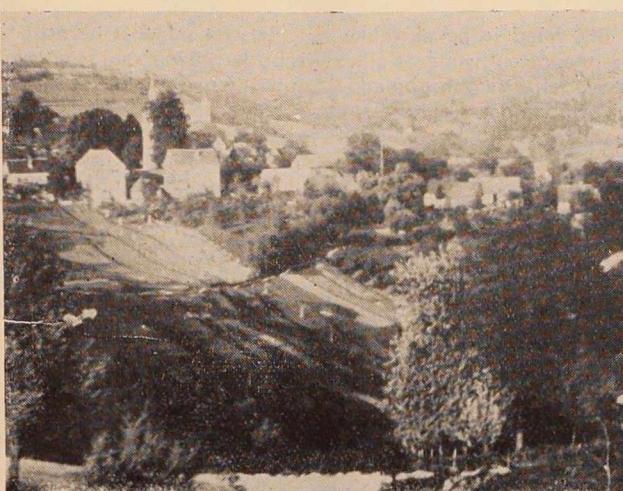
Josip Černjavič je 1. januarja 1943 postal prvi predsednik narodnoosvobodilnega odobra Hercegovca.

Gojko Borovič je o Goranu zapisal tudi naslednje:

»V septembru odlazi u selo Petrovac kod Podravske Slavine u posetu jednom prijalu...« (Politika, 14. maja 1958). Spomini Černjavičevih pa ta stavek dopoljujejo. Na tem področju je ramina dozorela že v prvi polovici meseca septembra in ko jih je obiskal so že pili novo vino, a bil srednji trgatve.

v Zagrebu v stalni nevarnosti (Černjavič in Goran v Petrovcu, hišna številka 114, september, 1942, foto Ivan Mesarič)

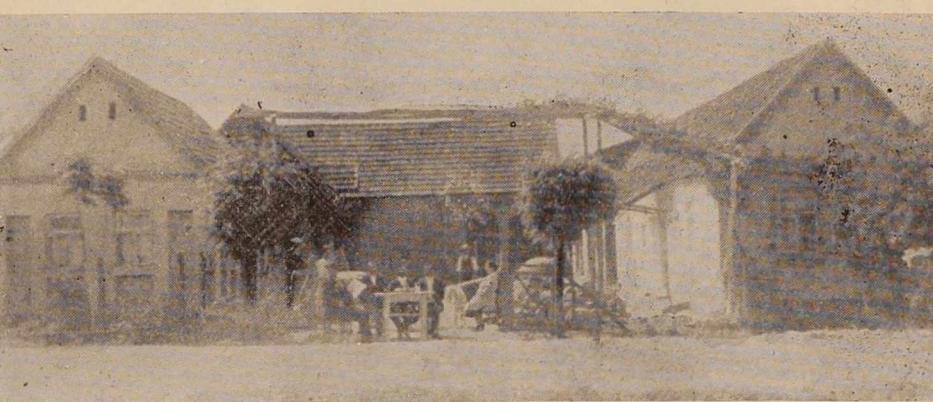
Goran je bil spet sredi med svojimi ljudmi. Pri njih je ostal približno štirinajst dni in bilo je dovolj časa, da jim je potožil, kako je nezadovoljen



Vas Lukovdol, po razglednici iz leta 1935

v hrambo. V tej hiši so bili sigurni z ozirom na položaj, ki ga je imel Černjavič v službi pri privatni trgovski firmi. Ko so pa Černjavičevi stanovali v Vrančevi ul. 25 (neka ko leta 1935 ali 1936) je Goran nekega dne pripeljal k njim na stanovanje svojega prijatelja Tometa Čufarja. Iz njunih razgovorov so razbrali, da sta si dobra, stara znanca. Mnogo sta se menjala o literaturi in Goran je bil precej kritičen napram Čufarjevemu ustvarjanju. Čufar je bil tukaj na stanovanju precej časa in se je celo resno zaljubil v Slavico, kot jo je krstil, ter se mislil s tem dekletom poročiti.

Goran se je redkeje pogovarjal o politiki, ali odnos do vere je imel razčlenjen. Zelo je pazil, kaj bero ljudje, s katrimi je živel; predvsem pa tisti, katere je učil. Pri izbiri



Černjavičeva domačija v Petrovcu — hišna številka 114

žične številke neke angleške revije (naslova se več ne spominja) krajše sestavke in jih pošiljal Goranu, jih je ta sprejel in brez večjih korektur objavljal pod svojim imenom v posameznih številkah Hrvatskega dnevnika. To je bila velika tovarška pomoč.

Med okupacijo je Goran redkeje zahajal k Černjavičevim, posebno pa še po 1. marcu 1942, ko so se ti umaknili na kupljeno posestvo v Petrovac pod Papukom.

(Slika: Černjavičeve domačije v Petrovcu, hišna številka 114)

Na tem, z narodnoosvobodilnim gibanjem razgibanim terenom, so se Černjavičevi srečali z učiteljem Ivanom Mesaričem in celo sta se dobro spoprijateljila. Tukaj je Goran tudi slišal neposredno o partizanskih akcijah in njihovem življenju. O čem vse sta razpravljala z Mesaričem, ni znano. Mesarič pa je tedaj že aktívno sodeloval v NOB.

Ob tej priliki je Goran bil tudi v skrbih za mater, ki je bila

po očetu Židinju ter je bila v Zagrebu v stalni nevarnosti



Goran s Černjavičevimi na »pohodu« na Sljeme

sti. Domenili so se, da se bo za nekaj časa umaknila v Petrovac. Kmalu po Goranovem odhodu je res prišla in ob neki priliki, ko se je nahajala v vinogradu, je tudi doživel ognjeni krst. Vnela se je borba in streljali so čez vino-

umrl je enako, kot španski pesnik — revolucionar Garcia Lorca leta 1936. Istega leta je Goran opisal tudi svoj grob:

»U planini mrkoj nek mi bude hum.«

Nad njim urlik vuka, crnih grana šum.«

Da ne dospe donjeg pokajnički glas,

Strah obračenika, molitve za spas.

Neka silne travam, uz trnovit grm,

Bezput daje donjeg, neprobijan, strm,

Nitko da ne doše, do prijatelj drag, —

I kada se vrati, nek poravna trag.«

(Moj grob, objavljena pesem 1937)

Nihče ne ve za njegov grob. Nekje tiko počiva ali njegova pesem živi; njegovo pesnikev »Jama« pa pozna po svetu in vsem zvenijo njene zadnje vrstice:



Goran po maturi 1932

»Kdo ste? Odkod? Ne vem, vendar me greje svetloba vaša. Šele zdaj živim, čeprav mi smrt morda že ure steje.«

Svobode slutim dan, osvoeto z njim.

V oči mi vrača luč vaš spev bodrilen, visok ko sonce, kakor ljudstvo sile!«

(»Jama«, Državna založba Slovenske, bibliofilska izdaja)

četva je bil Nadi dober svetovalec. Ljubil je svobodo. Ko je pisal o Ciganih in o svobodi, je tudi zapisal: »Stega poslušnost, pokoravanje, odredeno kretanje — to su savremenim idealim!« (Poslednji slobodnjaki, Hrvatska revija XII, 10., 1939).

Kmalu po izidu njegove prve zbirke novel se je leta 1936 zaposilil kot korektor v redakciji Hrvatskega dnevnika in 1940 je tam zapustil delovno mesto urednika kulturne rubrike. V tem obdobju je tudi zbolel: pljuča in ledvice. In v partizanih ga je dohitela smrt, ko je zaostal za svojo edinico

Fotokopija pisma Ruže Kovačič z dne 9. aprila 1943. leta

Spomini na Ivana Gorana-Kovačiča; zbral in uredil

VANEK ŠIFTAR — (Fotokopije je naredil Ernest

Novak, po originalih iz Černjavičevih)

PREDSEDNIK REPUBLIKE JOSIP BROZ TITO JE POSLAL ŠTABU MLADINSKIH DELOVNIH BRIGAD NA AVTOMOBILSKI CESTI BRATSVA IN ENOTNOSTI PISMÓ NASLEDNJE VSEBINE

»DRAGI MLADINCI IN MLADINKA,

ŽAL MI JE, KER SEM LETOS ZADRŽAN IN SE NE MOREM UDELEŽITI ZAKLJUČNE SVEČANosti OB VAŠI VELIKI DELOVNI ZMAGI, KI STE JO DOSEGLEDI Z IZGRADNJO POMEMBNEGA DELA AVTOMOBILSKE CESTE PRED DOLOČENIM ROKOM. ZATO NA TA NAČIN POŠILJAM SVOJE TOPLJE POZDRAVE VSEM UDELEŽENCEM LETOŠNJE DELOVNE AKCIJE NA AVTOCESTI.

PREBRAL SEM VAŠE PODOČILO IN SEM VESEL, KER JE NAŠA MLADINA TUDI LETOS Z USPEHOM IZVRŠILA SVOJO NALOGO. IZGRADNJA ODSEKA OD PARAČINA DO OSIPAONICE, V DOLŽINI 95 KM, PRI KATERI JE SODELOVALO 30.000 MLADINCEV IN MLADINK, JE ŠE ENO DARILLO VELIKEGA EKONOMSKEGA POMENA, KI GA POKLANJAO MLADI NAŠI SKUPNOSTI.

TAKO SE JE PRIBLIŽAL DAN, KO BO AVTOCESTA BRATSTVA IN ENOTNOSTI POPOLNOMA DOKONČANA IN KO BO HKRATI KONEC TE VELIKE PROSTOVOLJNE AKCIJE, V KATERI JE SODELOVALO NEKAJ GENERACIJ MLADI LJUDI IZ VSEH KRAJEV NAŠE DRŽAVE.

IZ PODATKOV VIDIM, DA VAŠA DELOVNA OBVEZNOST NI BILA LAHKA. KOT ŽE PREJŠNJA LETA, STE MORALI TUDI TOKRAT DOPRINESTI VELIKE NAPORE, DA STE OBVLADALI MNOGE NARAVNE ZAPREKE, ZGRADILI MOSTOVE, NADVOZE, PREDORE IN DRUGE OBJEKTE IN TAKO V CELOTI IZPOLNILI SVOJO OBVEZO. SE POSENKO SEM VESEL, KER PRI VSEM TEM NISTE ZANEMARILI MORALNO-POLITIČNE VZGOJE IN SKRBI ZA STROKOVNI DVIG MLADINE. REZULTATOM, KI STE JIH V TEM SMISLU DOSEGLEDI, DAJEM ŠE POSEBEN POMEN. SPET PUDARJAM, DA NAŠ CILJ NI LE, DA NAM MLADINA ZGRADI OBJEKTE, TEMVEČ, DA SE HKRATI TUDI SAMA VSESTRANSKO IZGRAJUJE.

POSEBNO MI JE DRAGO, DA SE JE ŠE VEČ KO VSAK ŠESTI MLADINEC UDEJSTVOVAL V SVETIH NASELIJ, KI SO SE SAMI BRIGALI ZA MATERIALNE POTREBE- ORGANIZIRALI DELO, SKRBELI ZA ZABAVO IN VSE ŽIVLJENJE MLADINE V NASELJU.

PREPRIČAN SEM, DA BOSTE VSI, KI STE SODELOVALI V LETOŠNJI AKCIJI, PRENESLI TA ELAN IN MORALNO-POLITIČNI KAPITAL V KRAJE, Kjer ŽIVITE, IN V KOLEKTIVE, V KATERIH DELATE. TAKO JE BILO DOSLEJ, IN VERJAMEM, DA BO TAKO TUDI V PRIHODNJE.

VISOKO CENIM NAŠO ŠOLSKO MLADINO, KI JE PREBILA SVOJE POČITNICE NA DELOVNIH AKCIJAH IN TAKO POKAZALA VISOKO STOPNJO ZAVESTI MLADINE V NAŠI SOCIALISTIČNI DRŽAVI. TO NAJ SLUŽI KOT PRIMER VSEM MLADINCIM IN MLADINKAM NA ŠOLAH IN UNIVERZAH.

ZELIM IZKORISTITI TO PRIMOZNOST TUDI ZA TO, DA OPORIZIM NA NEKO STVAR, KI ZADEVA VSO NAŠO MLADINO. DANES, KO SE VRŠIJO RAZGOVORI O PREDNACRTU USTAVE FEDERATIVNE SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE, SMATRAM, DA JE NUJNO, DA SE NAŠA MLADINA V TE RAZGOVORE

LEPO JE V NAŠI DOMOVINI BITI MLAD

Biti mlad je nekaj velikega, neprečenljivega. Koliko upov, želja, svetlih pogledov na prihodnjost, koliko elana za delo, koliko krvi v žilah in koliko novih in novih idej!

Na mladini gradimo svet, lepo bodočnost, nanjo prenašamo pozitivne pridobitve naše revolucije in ji obenem zadajamo nalog, da jih ohranja in razvija naprej. Za-

to beseda **mladost** ne nosi s sabo le prazno sanjarjenje o jutrišnjem dnevu, o brezskrbni rasti brez aktivnega vživljanja v življenske probleme, pač pa tudi veliko vlogo mladih ljudi v naši družbi.

Naša mladina se svoje vloge in na log dobro zaveda. Iz dneva postaja aktivnejši član naše družbe skupnosti, tako aktivna kot proiz-

vajalec, kot upravljalec. Vse od začetka naše revolucije jo lahko zasledimo v prvih vrstah in tu ostaja do danes, ko v miru izgrajuje svoj socializem. Po vojni jo vidimo pri izgradnji, na vrsti delovnih akcij, uveljavlja se v proizvodnji, veča število učilnic, šol, fakultet, laboratorijskih inštitutov, na vsakem koraku nastopa z novimi idejami in z vedno svežo voljo do dela. Je steber naše socialistične prihodnosti.

7000 mladih v razpravah o novi ustavi

Mladina v našem okraju se je v izredno velikem številu udeležila predavanj in javnih razprav o predosnutku nove ustave in je marsikje predstavljala domala polovico udeležencev. Po približni oceni je poslušalo predavanja okrog 7000 mladincev in mladink, od teh jih je bilo okrog 1200 na posebnih mladinskih razpravah in javnih tribunah.

IMENOVAN JE NOVI OKR.
ODBOR JUGOSLOVANSKIH
PIONIRSKIH IGER

Prejšnji ponedeljek so konstituirali novi okrajni odbor Jugoslovenskih pionirskih iger, ki bodo prihodnje leto potekale pod naslovom: »Leto tehnike mladih«. Za predsednika so na seji izvolili inž. Mirana Mejaka, predsednika OLO Murska Sobota.



ČIM ŠIRŠE VKLJUČI. IN POTLEJ KAR NAJBOLJ POTRUDI ZA TO, DA BI USTAVNA DOLOČILA DOBRO SPOZNALA IN OSVOJILA. NOVA USTAVA V PRVI VRSTI ODPIRA NOVE PERSPEKТИVE PRAV MLADINI. HKRATI TUDI DOLOČA NJENE PRAVICE IN DOLŽNOSTI,

»DRAGI MLADINCI IN MLADINKA,
V NASLOVU VAŠE DOSLEJ NAJVEČJE
DELOVNE AKCIJE STA BILA BRAT-

MLADI UPRAVLJALCI V DELOVNEM KOLEKTIVU

Ko smo zapeljali na dvorišče Tovarne dežnikov in pletenin, kjer je zaposlenih 62 mladih proizvajalcev, smo naleteli na velik nerед. Komaj smo se znali še orientirati, saj je celo dvorišče ena sama novogradnja. Stavba pri stavbi, da res ne veš, kam bi zavil v tem labirintu razvoja tovarne. »Čez eno leto, ko bomo končali si temi gradnjami, bo bojje,« so nam povedali.

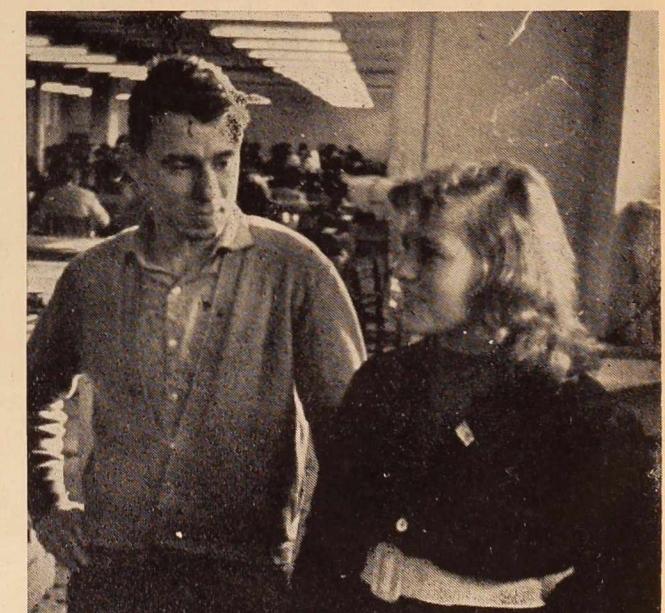
Dežnikarna v Lendavi je sorazmerno že zelo stara. Ob našem obisku v tem podjetju smo se posmenkali z nekaterimi mladincami in mladinkami; lahko si mislite, da nas je zanimalo med prvimi vprašanji, kako se mladi počutijo med starejšimi člani kolektiva.

LIZIKA ZVER, ki je tudi predsednik mladinske organizacije, meni o tem vprašanje naslednje:

»V podjetju nas je prav gotovo dobra polovica mladih,« je odgovorila, »vendar moram priznati, da nas in našega dela nekateri starejši dostikrat ne razumejo pravilno. Po eni strani, tako se mi zdi, nas ne jemljejo preveč resno, po drugi pa spet tožijo, da se posvečata vse preveč pozornosti mladim članom kolektiva, da se mladina vse preveč uveljavlja in vriva v ospredje. Zdi se mi, da tako gledanje ni pravilno. Zavedati bi se moral, da mladi, čeprav smo še neizkušeni, delamo dobro in to ne samo na svojem delovnem mestu, in prav to nam daje veljavo in pravico do odločanja o marsikateri važni stvari.

Prebrala sem tudi predosnutek nove ustave in menim, da bi moral tudi mladino, ki je mlajša od 18 let, popolnoma izenačiti z starejšimi člani delovnega kolektiva. Pri tem mislim na pozitivno vabilno pravico, ki bi omogočila tem mladincem voliti in biti voljen v samoupravne organe gospodarske organizacije. Moje mnenje je, da

moramo vajenci včasih opravljati stvari, ki ne spadajo v naš učni program. Tako se nam je ravno sedaj, ko smo pred izpit, zgodilo, da določeni stvari sploh ne znamo.« Katica se v svojem prostem času precej ukvarja s kulturno-prosvetno dejavnostjo, pa nam je zaupala še to, da je prav njihova mladinska organizacija prevzela za delovanje klub, ki ga bodo v kratkem odprti v Lendavi.



Z našega razgovora v tovarni dežnikov v Lendavi

Dobra volja-kljub težavam

V »Elradu« v Gornji Radgoni imajo zaradi stanovanj velike težave. Mnogo mladincov se mora na delo voziti precej daleč. Ker ne morejo nuditi stanovanj novim kadrom, jih ne morejo dobiti. Tudi delo mladinskega aktiva zaradi težav stanovanjskega problema zelo trpi. Mladina, ki se vozí, ob dveh končkih z delom in odide na svoje

domove. Tako ne more sodelovati pri delu aktiva, ki je zaradi težav, pa še mogoče iz drugih vzrokov dokaj medlo.

»Uvesti menimo koordinacijski komite, ki bi prisostvoval na seanksih upravnega odbora in delavskoga sveta, potem pa ugotoviti tež organov upravljanja po-

medlovali ostalim mladincem v podjetju, nam je povedal Peter Ba-

PREDSEDNIK TITO MLADIM GRADITELJEM

ŠE POSEBEJ APELIRAM NA NAŠO DELAVSKO MLADINO, NAJ BO V PRVIH VRSTAH BORCEV ZA STALNI DVIG PROIZVODNJE IN PRODUKTIVNOSTI DELA, KER SE BO EDINO TAKO DVIGNIL TUDI ŽIVLJENJSKI STANDARD IN ČVRSTILA MATERIALNA OSNOVA NAŠEGA SAMOUPRAVLJANJA, V KATEREM MLADI LJUDJE ŽE SODELUJEJO IN JE POTREBNO, DA V PRIHODNJE SODELUJEJO ŠE AKTIVNEJE IN MNOŽIČNEJE.

PREPRIČAN SEM ŠE, DA SE BO NAŠA KMEČKA MLADINA TUDI V PRIHODNJE KAR NAJAKTIVNEJE ANGAŽIRALA ZA IZVRŠITEV VSEH UKREPOV, KATERIH CILJ STA POVEČANJE PRIDELKA IN NADALJNJI STALNI DVIG NAŠEGA KMETIJSTVA. POSEBEJ JE POMEMBNA VLOGA BRIGADIRJEV, KI SO SI PRIDOBILI, OBISKUOČ RAZNE TEČAJE, POTREBNO STROKOVNO ZNANJE, SAJ JE PRAV TO VAŽEN PREDPOGOJ ZA SOCIALISTIČNO PREOBRAZBO NAŠE VASI.

OB KONCU PRISRČNO ČESTITAM UDELEŽENCEM LETOŠNJE AKCIJE, KI SO USPELI SVOJE OBVEZNOST IZVRŠITI 19 DNI PRED PREDVIDENIM ROKOM. HKRATI SE V SVOJEM IMENU IN IMENU NAŠIH NARODOV ZAHVALJUJEM MLADINCIM IN MLADINKAM, PA TUDI INŽENIRJEM, TEHNIKOM IN VSEM KOLEKTIVOM GRADBENIH PODJETIJ ZA TA POMEMBNI DOPRINOS K IZGRADNJI DEŽELE. VSEJ NAŠI MLADINI ŽELIM MNOGO USPEHA PRI BODOČEM DELU.«

Obilo tehničnega in likovnega dela

Najvažnejša naloga pomožnih šol je usposobiti mladino za določene poklice. Predvsem dajejo poudarek priučevanju raznih strok tehničnega dela. V ta namen imajo predvsem v višjih razredih teh šol obilo tehničnega pouka.

Tudi na Pomožni šoli v Radgoni imajo v učnem programu precej ur tehničnega pouka, v sedmih razredih celo 10 ur tedenško. Pri tehničnem pouku izdelujejo najrazličnejše predmete: tkaničijo z rafijo na tanko platno, izdelujejo preproge, blazine, rezljajo tudi predmete iz vezanih plošč, tako pačke, srčke, učila in še marsikaj. Njihovi izdelki so lčni, največ po zaslugu njihove učiteljice, Ljije Milkovičeve, ki skrbi, da uporabljajo pri izdelavi svojih predmetov čim več narodne motivike, pa

tudi zaradi njihove lastne prisadavnosti.

Pri likovnem pouku prav tako izdelujejo najrazličnejše likovne predmete: relife na mavcu, glibljive igrače, lutke, praskance na mavcu, lepljenje s slamo itn., itn. Vsi izdelki kažejo, da se učenci na šoli mnogo naučijo in bodo s svojim znanjem v življenju lepo izhajali.



Mladost je pač taka — kjer koli je priložnost, se rada pomeri v svojih močeh — v športnem tekmovanju.

RAZGOVOR NA GORIČKEM

Nedelja na Goričkem. Sreči in ne moremo v Petrovce, kamor smo se sprva namenili. Po klanču cu nam drsi, tako da z avtom ne pridevemo nikam. Poizkusamo rešiti, kar se se da, in zavijemo v Rogašovce. Ustavimo se pred šolo. Dva sva in eden gre se na staneček krajevnega odbora SZDL, sam pa krenem po vasi. Nedaleč vstran opazim med starejsimi

skupino mladincev, ki o nečem živahno razpravljajo. Pripomem Razložim jim, kaj bi rad in eden se odloči, da gre z mano — kajti znamaj je mrzlo. Stopiva v »oštarijo«, ob oranžadi in pelinkovcu se razvije razgovor o vsakljajnih stvarih. Počasi napeljujem vodo na svoj mlini.

temu vzrok, te zanima. Mislim, da ga je v prvi vrsti iskati v navezanosti starejših na zemlji in v želji mladine po nečem drugem, boljšem. Starši velikokrat nalašč ne pustijo svoje otroke, da bi se nekaj izučili ali pa da bi jih postali naprej v šolo, samo da jim ne bi odšli z zemlje. Toda mladi-

poslen v domači zadruži in sem zadovoljen.«

To mi je pravil mladinec, traktorist pri KZ Rogašovci.

OBISK V LJUTOMERU

Zvedeli smo, da pionirji Osnovne šole Franceta Prešernca v Ljutomeru izdajajo svoje glasilo KLOPOTCI. Z željo, da vidimo delo pionirjev pa tudi, da nam povede, kaj pripravljajo za praznovanje Dneva republike, smo jih nek deževni novembarski večer obiskali na šoli. Právzaprav smo jih obiskali kar v tehnični delavnici, kjer imajo pravo pravljati tiskarno z litografijo vred. Pravkar so na ciklostolu tiskali že novo, svečano številko.

Tovariš Plevnik, ki vodi delovanje »tiskarne«, nam je povedal, da bo praznična številka prav zanimiva. V njo vla-



Ho-ruk za pogumne, mlaude graditelje. Tudi za one, ki so se iz brigade vrnili kot traktoristi, zidarji. Avtomobilска cesta jim je bila tudi šola.



Rdeča rutica in titovka — na Dan republike —

»Doma se pri Juriju,« mi priporočuje moj sobesednik. »Vprašuj me o sezontvu. Sam ves, da je do neke mere to še vedno značilnost za ta kraj. Skoraj polovica mladih odhaja od tod na sezonska dela drugam, nekateri pa tudi v sosednjo državo. Kaj je

na ključ temu odhaja in se spet vraca. Le kako dolgo, saj je vedno več takih, ki ostanejo tam, kamor so odseli na delo. Tudi meni bi se verjetno zgodilo kaj podobnega, če ne bi odsel na zvezno delovno akcijo in se tam izučil za traktorista. Sedaj sem za-

V osnutku nove ustawe je zagotovljena državljanom tudi pravica do solanja in pridobivanja ustreznih izobrazbe. V ustanovni razpravi je bilo tudi prid nas že zastavljeno vprašanje, ali je dovolj, da je zajamčena samo osemletna šolska obveznost, da bi morda kazalo zagotoviti v naših razmerah tudi srednjosloško izobrazbo itd.

Sedanje razmere v Murski Soboti pa kažejo, da bomo že pridobnje srednje in strokovne šole lahko tudi ustregle zahtevam vred. Pravkar so na ciklostolu tiskali že novo, svečano številko.

Zato je potrebno študijsko spremljanje razvoja šolskih in kulturnih institucij v okraju sredinje in zagotavljanje ustreznih pogojev za njih delovanje, kar pa je sedaj posmeh usposobljenia le gimnazij. Sledi, da je potrebno ustrezne podpore. Studijska knjižnica naj bi resnično postala osrednja knjižnica za vse Pomurje, tudi z delovanjem na znanstvenem področju, pomembno kulturno-izobraževalno poslanstvo opravlja tudi šolskih in zavodov itd.

na prizadevanja na tem področju naj bi bila usmerjena tudi k rednemu zagotavljanju namenskih sredstev v skladu za kulturno in prosveto pri občinskem ljudeškem odboru. Nekatere kulturne inštitucije so potrebne še večje stalne skrbki v mestrske podpore. Studijska knjižnica naj bi resnično postala osrednja knjižnica za vse Pomurje, tudi z delovanjem na znanstvenem področju, pomembno kulturno-izobraževalno poslanstvo opravlja tudi šolskih in zavodov itd.

ŠE MNOGO USPEHOV!

O posebnih šolah se ne bere mnogo, mogoče dosti ljudi niti ne ve zanje. Zato smo se obiskali v Radgoni oglašili tudi v posebni šoli za težje dojemajočo mladino, ki ji letos poteka že sedmo leto od ustanovitve. Šola je zelo lepo opremljena, posebno te tehnična delavnica, saj dajejo prav ročnim spretnostim največji poudarek. Najprej smo se oglašili v tretjem razredu pri tovarisci Trudi Meglič, ki je, na uho povestano, tudi predsednik ObK LMS

v Radgoni, in jo povprašali, kako ji ugaja na šoli.

»Letos privč poučujem na tej šoli. Sprva mi je bilo precej težko, saj zahteva delo z otroki, ki težje dojemajo učno snov, se posebno potrebljivo in skrb. Tudi sam program šole je v ta namen prilagojen in daje pretežen poudarek na praktično delo. Venčar sem se delu na šoli tako hitro privadi, poleg pa tako vzbujljiva, da ga ne bi več zamenjala z nobenim drugim. Res je, da imamo nekaj težav z nekaterimi posamezniki, moram pa klub temu priznati, da je s to mladino, če jo razumeš in znaš k njej pravilno pristopiti, zares lepo delati. Namen naše šole je v prvi vrsti ta, da pripravimo mladino, ki težje izhaja v rednih šolah, za poklic. Zato posvečamo vso pozornost tehničnemu pouku, saj ga imajo sedmi razredi kar deset ur tedenško. V programu šole imamo tudi dva predmeta, ki ju v ostalih šolah ni: higieno dela in državljanske pravice.«

Se smo se pogovarjali in zvezeli marsikaj zanimivega iz življenja na šoli, saj se poleg rednega pouka učenci udejstvujejo tudi v izvenšolskih dejavnostih. Pravkar se pripravljajo tudi na praznovanje Dneva republike. Oglejmo si smo se delavnico in učence pri delu, se zahvalili tov. Trudi za njeno potrebljivost in ji zaželeli pri njenem delu in študiju še mnogo uspeha.«

PO SIROKI, BELI CESTI..

Vrtijo se kolesa in ročičjejo motorji. Od Ljubljane do Osipaonice sta se razlila asfalt in beton, razlila sta se pesem in delo, razlilo se je bratstvo. Od Ljubljane do Osipaonice teče cesta bratstva in enotnosti, ki jo gradi jugoslovanska mladina.

Letos poteka 20 let, od kar je dva tisoč mladincev in mladink — skojevcv prve mladinske brigade, imenovane Sanička, 90 dni izpred sovražnega orožja pospravljalo letino za partizane. Od takrat pa do danes, ko je dobila Republiku v dar za svoj rojstni dan 95 kilometrov prešerne razigranosti, žuljev in znoja mladih, so brigadirji nanizali v

Tudi pomurska mladina ob vseh našteti zmagah ni stala ob strani. Samo letos se je nad 240 mladih delavec, kmetov in srednješolcev iz Pomurja ramo ob ramu z mladinci ostalih republik borilo za nove metre dragocenega asfaltnegata traku. Tudi doma

oglico brez konca neskončno lepe bisere. Velika so imena gigantov v srcih mladih ljudi in starejših tovarišev: Brčko-Banoviči, Šamac-Sarajevo, Doboj-Banjalučka, Novi Beograd, Zenica, Nikšić, Mavrovo, Vlasina, Vinodol, Jablanica... 34 tisoč mladih ljudi je letos še enkrat, kot tolkokrat doslej, opravičilo zaupanje v generali.

Stalimi občani graditve številne, za nas pomembne in važne objekte... Ob Dnevu republike brigadirski ho-ruk za mladina prva, ki skupno z o-

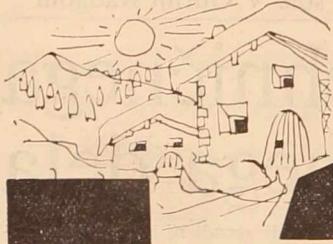
CICIBANSKI ZDRAVO

V otroškem vrtcu na Janževem vrhu je, kakor je to običajno v otroških vrtcih, velik živžav. Cicibani rišejo, vlačijo naokrog svoje medvedke in lutke, se igrajo kuharje, se stavljajo različne tehnične igrače in seveda skozi kličejo tovariši.

Ko smo si ogledali njihove prijetne kličeke, kjer ob igri in delu preživijo svoj dan, občudovali njihove lčne risnice, polne otroške fantazije in nainostnosti, smo se poslovili in še ko smo se po blatenem kolovzu prebijali skozi dež, so nam s stopnišča in skozi vrata klicali »zdравo« in »adijo«.



Lepo je v naši domovini biti mlad — napisala in uredila Jože Olaj in Jože Bratuš.



TURISTIČNA SLIKANICA

Še do nedavnega v Pomurju turizmu nismo posvečali skoraj nobene pozornosti, saj smo ga smatrali za nekako negospodarsko dejavnost. Pri nas ni morja, ne planin. Odmaknjeni smo od osrednjih turističnih predelov in le redkokdaj je kdo slučajno zašel k nam, morda celo brez kakih turističnih ambicij. Nato smo sprevideli, da je naša pokrajina polna svojevrstnih zanimivosti, ki jih morda mi, ki smo jih videli iz dneva in dan, niti opazili nismo. Kaj vse imamo: širne ravnice, gorice, gozdove, nekaj ohranjenega folklora in idilike ter divjad in zdravilne vrelce. Vse to pa nudi dovolj možnosti za razvoj turizma tudi v Pomurju. Kako se je turizem pri nas že razvil in kakšne perspektive še ima, nam skuša prikazati ta turistična slikanica.

TURISTIČNA PROPAGANDA

Propaganda igra v turizmu veliko vlogo. Nanjo je treba misliti zgodaj, že dosti pred začetkom turistične sezone mora biti enota za določeno območje, prav tako pa mora vsebovati vse bistvene posebnosti turizma določenega predela.

V Pomurju smo nekaj tovrstnih prospektov in razglednic že izdali, vendar še čutimo pomanjkanje. Tudi kadar prireditev je še veliko vprašanje, prav tako pa še

druge tovrstne zadeve, kot ureditve obcestnih znamenj in drugih propagandnih sredstev.

Turistični prospekti vedno neposredno rentabilna investicija, zato se jih marsikdo boji izdati. To pa ne bi smelo

biti ovira, da še danes nimamo načrta Murske Sobote, turističnega zemljevida Pomurja na katerem bi bile označene vse pokrajinske, kulturne in zgodovinske znamenitosti in še česa.

RADENSKO ZDRAVILIŠČE — POMURSKI SEJEM

Le razveseljivo je lahko dejstvo, da se pomurski turizem sasoma osredotoči v nekaterih krajih, ki imajo za to največje pogoje. Tako nastaja pri nas prvi veliki turistični cen-

ter — Slatina Radenci.

Radensko slatino že dolgo poznamo ne le po državi, pač pa tudi v inozemstvu. Zaradi njenih zdravilnih vrednot jo zelo cenijo. To je tudi pripomoglo k temu, da domači in zunanjji bolniki v velikem številu prihajajo v ta privlačni kraj ob Muri.

Poleg teh, ki prihajajo z izrecno željo po zdravljenju, pa so Radenci čedalje večje središče tudi drugih turistov. Z novimi investicijami za kopa-

liške in kavarniške prostore,

urejanjem parkov in nasadov ter drugim postajajo center rekreacije in zabavnega življenceja v Pomurju.



Klub slabemu vremenu je bilo na letosnjem Pomurskem sejmu v Radgoni dokaj prometo. Sejem je sicer pokazal dokajšnje osnovne organizacijske slabosti, dñarski in dežurni efekt pa je bil ugoden

VAŽNE SO TUDI POSREDNE INVESTICIJE

Kaj si predstavljamo pod posrednimi investicijami in kakšnega pomena so?

Posredne investicije so nekaj takega, kar vložimo v neko določeno stvar, pa nikoli ne bomo mogli izračunati, koliko dñarjev so nam vrednosti konkretno prinesle. Zato so toliko bolj tvegane.

Pri turizmu pa so velikega pomena. Brez dobrih, sodobnih cest, obnove najrazličnejših kulturno-zgodovinskih objektov, ureditve naselij in druga, si je težko predstavljati današnji turizem. Vse tovrstne investicije pa sežejo v visoke milijone in se danes ali jutri ne bodo obrestovale. Nekot se bodo pa prav gotovo,

seveda, že jih bomo znali izvršiti v pravem času. Kot primer nam lahko služi urejanje severne magistrale, ki bo za pomurski turizem prav hitro velikega pomena.

LOVNI TURIZEM

Za lov in ribolov so v Pomurju ugodni pogoji. Klub temu do nedavnega temu nismo posvečali nobene posebne pozornosti. Zadnje čase pa nas čedalje bolj preseneča navajajo lovcev, predvsem iz Italije. Letosnjih dosenanj podatki kažejo, da bomo morali čedalje bolj gledati na umetno vzrojno čim večjega števila divjadi, pa tudi okrepiti lovskih družin.

Pri lovnem turizmu je važno še to, da je tesno povezan z ostalimi gospodarskimi dejavnostmi, predvsem gostinstvom in je tako še bolj upravičen da mu posvečamo čim večjo pažnjo. Dosedanji rezultati kažejo veliko, specifično pomembnost te turistične dejavnosti za Pomurje.

Pa tudi privredni gostinski sektor moramo pri našem turizmu dokaj upoštevati. Zato bomo morali vplivati na njegov kvalitetni razvoj. To je potrebno še tem bolj, ker pravljavljiva važno, večkrat edino središče družbenih prehrane našega prosvetnega kada, milicirov in drugih uslužencev na vasi.



Turistična slikanica — tudi dobre ceste, prevozna sredstva, urejena neselja...

Nekaj številk

Letošnjega porasta turizma v Pomurju

Stevilo gostov je naraslo za 11,7 %, število inozemskih gostov za 72,8 %. Nocete tujih gostov so narasle za 57,6 %. Maloobmejnega prometa je bilo (lanj) 43.630 Avstrijev, LETOS: 61.624.

V turističnem biroju v Murski Soboti so zamenjali valut v 2.119.745 obračunskih dinarjev.

V Zavodu za gojitev divjadi so zamenjali valut z 6.100.444 obračunskimi dinarji.

Zamenjava valut je porala skupno na 657 %.

Iz lovnega turizma:

V Zavodu za gojitev divjadi so zabeležili odstrel 659 zajev, 4.580 fazanov, 2.643 jerebic, 33 srnjadi, 27 klijunakov, 130 rac, skupaj 8.072 komadov divjadi.

ZAKLJUČEK

Turizem se v Pomurju krepi razvoja. To kažejo tako številk, kot tudi naš sedanji odnos do te panoge gospodarstva. Treba bo vsekakor vložiti čim več investicij, izkoristiti vse možnosti kreditiranja v te namene, zboljšati izgled naših naselij, povečati turistično propagando, prav tako pa omogočiti razvoj domačega turizma.

Delovni kolektivi naših industrijskih središč bi lahko postalni novi turisti Pomurja. Seveda bi jih morali k temu pritegniti, jim omogočiti letovanje pri nas in jih na tem letovanju tudi zadovoljiti. V večih naših krajih bi bile ugodne prilike za letovanje večjega števila turistov iz industrijskih predelov. Leti si namreč želijo na letovanju predvsem mir in nedotaknjeno prirodo, ki jih jo lahko v Pomurju v veliki meri nudimo.

Turistično slikanico je pripravil Jože Olaj, uporabljal je pri tem podatke iz referata, ki ga je imel Bogo Verdev na seji OLO.



POSTRANSKE DEJAVNOSTI

Delovni človek je čedalje bolj vpričen v vsakdanji tempu življenga, predvsem produkcije. Zato mu ostaja vse manj časa za osebno življening, še najmanj za kulturno rekreacijo. To si privošči kvečjemu še ob ogledu kakšnega filma, branju nekaj knjig na leto, predvsem pa na letnem dopustu, ko se hoče čim bolj znebiti vsakdanjega sistema življenga. Zato ni čudo, da turisti danes po vsem svetu trumoma zahajajo v stare građe, muzeje, galerije, na najrazličnejše umetniške festivalne, kjer s poznavanjem ali pa tudi s popolno laiko spremjamajo koncerte Bachovič, Šoštakovičevih in drugih umetnik, iščejo ohranljeno idiličko in romantično nedotaknjeni predelov in pri tem po svoje, vsaj nekaj dni ali tednov na leto uživajo vso željeno eksotiko in mistiko nepoznanega sveta in

se s tem odmaknejo za nekaj časa sivini vsakdanjosti.

Kaj lahko v tem pogledu najdejo turisti pri nas? Dost, le v primenu, če jim to znamo ponuditi. Imamo marsikaj: od mirajočega folkloro, romantično Govoskega jezera, patriarhalno idiličko naše Goričke itn.

itin. Morali bi zbrati naše folklorne ansamble, pevce, jih seznaniti z našimi običaji, jim nuditi pristna domača jedila in še marsikaj. Tudi vse to, čeprav pod imenom »postranska dejavnost«, lahko bistveno vpliva na razvoj našega turizma.

Naš zasebni gostinski sektor je daleč za današnjim časom Razen slabe preskrbe ga težijo še najrazličnejša vprašanja higienike višine postrežbe. Tudi kvaliteta njegovih prehran-

benih storitev je nizka.

Pa tudi privredni gostinski sektor moramo pri našem turizmu dokaj upoštevati. Zato bomo morali vplivati na njegov kvalitetni razvoj. To je potrebno še tem bolj, ker pravljavljiva važno, večkrat edino središče družbenih prehrane našega prosvetnega kada, milicirov in drugih uslužencev na vasi.



vah, ki bi jih kazalo ob takih priloznostih prilagoditi večjemu nakupu najrazličnejših vrst blaga.

ste. Z manjšimi krediti tem privatniki bodo lahko precej povečali posteljni fond. **Maloobmejni promet je čedalje bolj razvijen.** To ugotavlja može nekaj časa. Vendar bo treba tudi v turističnem programu iz Avstrije misliti v boljše še na nekaj stvari. Konkretno: dobro bi bilo čim prej

lo dobro, da bi toga predpis omilili in bi lahko potoval na eno vizo večkrat, recimo po desetkrat. To bi vsekakor povečalo dotok predvsem avstrijskih turistov.

Z zaključek konference, ki je razkrila marsikatero stvar, na katero širša turistična javnost ni mislila, bi omenili še nekaj pomembnih dejstev turizma v Pomurju. **Izdelati bo treba program turističnega razvoja Pomurja.** Pri tem bo treba upoštevati možnosti za razvoj turizma po treh glavnih postavkih, pa tudi po udeležbi samih komun pri tem. Vpreč bo treba vse organizacije, ki so s tem razvojem ne posredno povezane, pa tudi one, ki nudijo razvoju turizma svoj posredni prispevek. Predvsem pa moramo misliti na to, da ima turizem v Pomurju velike možnosti razvoja.

KAKO JE S PRIVATNIM SEKTORJEM

Greš v podeželsko gostilno in prostorskaj za jesti. Odgovorili ti bodo, da prav danes nimačo nicesar takega. Kvečjemu lahko dobiš salamo s kruhom, če pa imajo pri hiši kokoši, še jajčka. Če boš prošil k njim še kako solatko, ti bodo rekli, da nimačo nikakrsne, ker se jih ne splača držati. Če iboš vseeno zadovoljen, da dobiš karkoli za pod-

zob, pa boš pokusal v kuhinjo, boš raje rekel, da nisi več ljen. Nato boš pil kožarček dobrega (dragega) ali slabega (dragega) vina ter se poslovil.

Pa tudi privredni gostinski sektor moramo pri našem turizmu dokaj upoštevati. Zato bomo morali vplivati na njegov kvalitetni razvoj. To je potrebno še tem bolj, ker pravljavljiva važno, večkrat edino središče družbenih prehrane našega prosvetnega kada, milicirov in drugih uslužencev na vasi.

Sveda nastopajo pri vsem tem različne večje ali manjše težave. **Pri lovnem turizmu**

vezan z določenimi investicijami, bo torej nujno te investicije koncentrirati tako na te

tri važne postavke, kot na posamezne centre teh treh vej turizma. Tako bomo še vnaprej večali kapacitete raden-

800, poleg tega pa finansirati še druge investicije, kar bo v celoti v veliki meri vplivalo na dotok turistov. Zanimivo je tudi, da mislijo v Radencih tudi na kreditiranje privatnikov, ki izdajajo sobe za turistov, uvesti nekatere olajšave glede večkratnega obiska na eno visto. Turistom iz Gradca ali dlje se namreč ne splača, da z vsekakrški, večkrat le nekajurni objekti na naši strani, prosijo novo visto. Tako bi bi-

TURIZEM V ZRCALU

vezan z določenimi investicijami, bo torej nujno te investicije koncentrirati tako na te

tri važne postavke, kot na posamezne centre teh treh vej turizma. Tako bomo še vnaprej večali kapacitete raden-

V znamenju množičnosti in gospodarskih uspehov

PREBIVALSTVO POMURJA SE BO TUDI LETOS ČASTNO ODDOLŽILO PRAZNIKU REPUBLIKE, KI BO POTEKAL V ZNAMENJU VSELJUDSKEGA PRAZNOVANJA, OTVORITEV NOVIH GOSPODARSKIH OBJEKTOV, MED KATERIMI IMAO NEKATERI ŠIRŠI DRUŽBENI POMEN.

Med objekti kapitalne izgradnje, ki jih bodo spustili v poskušno obravnavanje, velja posebej omeniti ljutomersko tovarno redilnih krmil, ki bo s približno tisoč vagoni letne proizvodnje nadvse važen činitelj v prizadevanjih za nadaljnjo razširitev živinoreje v Pomurju. V prazničnih dneh bodo slavili lepo delovno zmagajo tudi v Lendavi, kjer bodo izročili svojemu namenu kiskarno, prvi obrat bodoče sodobne tovarne metanola.

Sicer pa se v vseh komunah soboškega okraja pripravljajo na kar najbolj svečano praznovanje Dneva republike. Organizacijske priprave so predvsem domena Socialistične zveze, mladijine, Zvezne borcev, drugih družbenih in političnih organizacij. V soboški komuni bo osrednja proslava na večer Dneva republike v kinodvoru-

nic v tej komuni. Lepo svečanost bodo imeli tudi v Apačah, kjer bodo 29. novembra odprtli lepo urejene prostore za družbene in društvene organizacije v zadružnem domu. Sicer pa bodo tudi v radgonski komuni organizirali proslave v vseh večjih krajevnih središčih in gospodarskih organizacijah.

V Beltincih je mladina glavni organizator praznovanja Dneva republike. Na večer pred praznikom bo svečana akademija v Beltincih, v Črenšovcih pa bodo 29. novembra dopoldne odprli kulturno dvorano v zadružnem domu. Sicer pa bodo v beltinski komuni praznovali tudi v vseh večjih krajevnih središčih, kjer imajo sedeže KO SZDL.

V Petrovcih bo osrednja proslava na večer pred praznikom, prav tako pripravljajo

Centralna akademija v Lenjavcih bo v dvorani podjetja »Proizvodnja naft« na večer pred praznikom. V tej komuni bodo počastili Dan republike tudi s šahovskimi in strelškimi tekmovanji, organizacijo proslav po večjih vaseh pa sta tudi v lendavski občini prevzeli mladina in SZDL. V prazničnih dneh bodo v Lenjavcih spustili v obravnavanje klisirkarno, nov obrat bodoče sodobne tovarne metanola, ki bo že v bližnjem prihodnosti nadvse pomemben činitelj v gospodarstvu soboškega okraja.



Novozgrajeni stanovanjski blok v Verževu bo delno ublažil stanovanjsko krizo v tem kraju. Potrebno bo misliti še na več novih stanovanj in že do osrednje proslave Dneva mladosti - 1963, ko bodo v Verževu odkrili spomenik Slavku Ostercu, urediti fasado na zadružnem domu, okolje, park, nasade, potrebne poti in cestička, da bo kraj dobil še lepo zunanjino podobo.

Konferanca krajevne organizacije SZDL v Kuzmi

VEČ POSLUHA ZA TEŽNJE OBČANOV

Konferanca krajevne organizacije SZDL v Kuzmi je bila, sodeč po udeležbi in vsebinu razprav, med precej dobrimi. Nakazala in obravnavala je namreč domala vse probleme, ki so se pojavili v obdobju od zadnje konference. Zlasti živahna pa je bila razprava o kmetijskih vprašanjih.

Posebno kritično so na konferenci ocenili jesensko setveno akcijo. Kritika je bila nedvomno utemeljena, saj so na območju krajevnega odbora SZDL sklenili pogodbę za pogodbeno sodelovanje komaj za hektar zemlje. Do težav pa je prišlo tudi pri izvajjanju predpisanih agrotehničnih ukrepov. Precej kmetovalcev iz Dolica in Gornjih Slavcev je namreč sploh zavrnilo odločbo, ki jih je na osnovi sprejetega odloka izdal občinski ljudski odbor. Več članov SZDL je postavilo vprašanje, zakaj kmetijska zadružna Grad v času jesenske seteve ni imela na zalogi umetnih

gnojil in ustreznih semen; tudí odločbe, ki so jih dobili v zvezi s sprejetim odlokom o obveznih agrotehničnih ukrepih, niso bile formulirane pravilno, niso bile v skladu z vsemi določili odloka! Nakazali so tudi potrebo po namestitvi živinodržavniku in električarju na območju KZ Grad.

V okolici Kuzme se je povajjal še en problem, ki so ga uvrstili v razpravo na krajevni konferenci SZDL. Gre namreč za zaposlovanje tamkajšnjega prebivalstva v sosednjem Avstriji. To, da se ljudje zaposlujejo v sosednji državi, sicer ni zgrešeno, saj je v skladu z meddržavnimi spo-

razumi, če ne bi na račun tegega zapošlovanja trpela kvaliteta obdelovanja kmetijskih zemljišč. Zaradi tega bi bilo potrebno o tem vprašanju res! (Nadaljevanje na 10. strani)

S KONFERENCE KRAJEVNE ORGANIZACIJE SZDL BELTINCI

ZA UČINKOVITEJŠE SODELOVANJE

PRED KRATKIM JE BILA KONFERENCA KRAJEVNE ORGANIZACIJE SZDL BELTINCI. V POREČILU KO SZDL IN RAZPRAVI SO POSVETILI PRECEJ POZORNOSTI VLOGI IN NALOGAM SZDL IN KRAJEVNIH SKUPNOSTIH V USTAVI.

Menili so, da delo krajevne skupnosti ne bo moglo sloneti zgolj na urejanju vaških poti, mostov, ulice, razsvetljave, itd., temveč bo morala reševati skupno z ostalimi organizacijami in društvu ob sodelovanju vseh občanov tudi socialno-varstvene, šolske, kmetijske in druge zadeve, ki so izredno pomembne za življenski standard. Vprašanja življenskega standarda ne bodo mogla mimo kmečke žene, ki je glede na svoj položaj v središču takih problemov, katerih ni mogoče reševati sa-

mo z ekonomsko močjo posameznih gospodarstev, marveč le s skupnimi naporji (otroki vrtec, pralnice, obrat družbe, prehrane, športni objekti itd.).

Za tako delovanje krajevne skupnosti pa so potrebna materialna sredstva, ki so za tako dejavnost še občutno premajhna, zato bo potrebno v ta namen odrediti več sredstev iz občinskega proračuna in hkrati tudi mobilizirati finančna sredstva občanov.

V predosnutku nove ustave se predvideva kvaliteta SZDL, zato bo SZDL moral v bodoči bolj gibčno uporabljati vsa sredstva obveščanja in metode dogovarjanja z občani, da bo lahko aktivno sodeloval in odločal v svojih samoupravnih organih, predvsem na zborih občanov.

Na konferenci so precej razpravljali o doseženih uspehih in o bodočih nalogah v kmetijstvu. V bodoče bo SZDL bolj učinkovito podpirala

delovalne zemlje. Tako je odlok zajel vso obdelovalno zemljo, ki v občini ni zamočviril. (Nadaljevanje na 10. strani)

Na konferenci so precej razpravljali o doseženih uspehih in o bodočih nalogah v kmetijstvu. V bodoče bo SZDL bolj učinkovito podpirala

ObLO in kmetijske organizacije pri izvajjanju agrotehničnih ukrepov in vključevanju zasebnih kmetovalcev v organizirano kmetijsko proizvodnjo.

Beltinci pa so tokrat odločno postavili v ospredje tudi dokončno ureditev klubskih prostorov in se zavzeli za čimprejšnjo zgraditev kulturnega doma v Beltincih.

Možnosti za vključevanje kmetovalcev v družbeno kmetijsko proizvodnjo so zlasti v okoliših, pri nas v območju Ščavnice, kjer se bodo morale kmetijske zadruge v sodelovanju z vodno skupnostjo slejko prej načrtno lotiti hidro ali agromelioracijskih del na zemljiščih, ki sedaj zaradi pičnih in tudi nekakovostnih pridelkov predstavljajo veliko rezervo v kmetijstvu. Na izboljšanih zemljiščih bodo lahko prizadete zadruge forsirale pridelovanje določenih kultur z določenim agrotehnično; odločiti se bodo morale pač za takoj agrotehnični in kulture, ki jih bodo čimprej vrnile vložena investicijska sredstva. Večje možnosti za tesno proizvodnino sodelovanje med zadružnimi kmetovalci so tudi v specializaciji kmetijske proizvodnje glede na možnosti in najugodnejše pogoje za doseganje.

RAZPRAVA O ZDRUŽEVANJU PODJETIJ

Razpravam o predosnutku ustave se je pred nedavnim pridružil tudi delovni kolektiv podjetja »Agroservis« v Murski Soboti. Člani delovnega kolektiva so se zbrali polnoštevno in s pozornostjo spremljali predavanje Evgena Škrabana, direktorja podjetja, ki je na poljuben način obrazložil prisotnim posamezna določila v predosnutku zvezne in republiške ustave. Razpravljalci so predvsem o samoupravljanju v gospodarstvu; težnje ne smejo biti usmerjene samo k povečanju osebnih dohodkov, ampak predvsem k produktivnosti, konkretno za podjetje, pa tudi k nabavi sodobne opreme, cenejšim in kvalitetnejšim uslugam za državljanje.

Precej so povedali tudi o vlogi občine v našem družbeno-ekonomskem sistemu. Tudi v zvezi s težnjo po združevanju podjetij v močne ekonomske enote, kar zadeva tudi podjetje »Agroservis«, se je razvila dolgaj živahna razprava.

Vzdružje, ki je bilo v času predavanja in tudi v razpravi, dokazuje, da je bilo predavanje potrebno in da si kolektiv podobnih predavanj še želi.

Poglobljeno izvajanje občinskega odloka

nje zaželenega gospodarskega udinka; v okolici Verževa in Križevca na pr. z rejo plemenske v Ščavnici dolini pa z rejo pitate živine.

V naši zadrugi se že lahko pojavljam, da v znaten meri presegamo normative, ki so določeni v občinskem odloku o uvedbi manjših agrotehničnih ukrepov, kar pomeni, da tudi v sami praksi uspešno interpretiramo tista določila v novi ustavi, ki govore o zemljah kot družbeni dobrini. Zdaj je važno, da z notranjimi ukrepi zagotovimo še bolj poglobljeno sodelovanje s kmetovalci in napredujemo tudi v agrotehnični kmetijstvu. Na izboljšanih zemljiščih bodo lahko prizadete zadruge forsirale pridelovanje določenih kultur z določenim agrotehnično; odločiti se bodo morale pač za takoj agrotehnični in kulture, ki jih bodo čimprej vrnile vložena investicijska sredstva. Večje možnosti za tesno proizvodnino sodelovanje med zadružnimi kmetovalci so tudi v specializaciji kmetijske proizvodnje glede na možnosti in najugodnejše pogoje za doseganje.

Jože Štumpf, kmet. teh. KZ Mur. polje, Križevci

NA RAZPRAVI JAVNE TRIBUNE V GORNJI RADGONI

Urbanistični načrt

»Kako daleč smo v Radgoni z urbanističnim načrtom?«

To vprašanje je bilo postavljeno kot eno izmed prvih na nedavni zelo uspeli javni tribuni, ki jo je organiziral KO SZDL Gornja Radgona. Po odgovoru na to vprašanje se je razvila večurna živahna razprava.

Za Radgono še ni izdelan urbanistični načrt; v začetni fazi je komaj šele zbiranje podatkov, ki so potrebni za izdelavo takšnega projekta.

Klub pomanjkanju urbanističnega načrta pa mesto vendarle ne zaostaja v svojem razvoju. Za razne novogradnje je sestavljena komisija, ki določa lokacijo objektov. Spoznali so se že tudi, kako naj bi izgledali v bodoči nekateri predeli Radgona.

Center mesta se iz Spodnjega Grisa že pomika v okolico avtobusne in železniške postaje, medtem ko bo bodoča glavna prometna žila mesta Panonska ulica, ob kateri naj bi gradil stanovanjske stavbe večjega tipa. Za manjša stanovanjska poslopja je določeno območje med Vrtno in Ciril-Metodovo ulico, za družinske hišice pa teren na obeh straneh Apaške ceste, južno pobočje grajskega hriba in območje Noriškega hriba, kjer je že novo naselje.

Obrite delavnice in industrija naj bi se postopoma preselila na drugo stran železniške proge - na Trate.

Pereča vprašanja so tudi druga komunalna dela, predvsem pa vodovod. Na javni tribuni je bilo omenjeno, da čakačjo na rezultate raziskava na najnovejših vrtinah v Segevcih. Če bo tu dovolj vode (60 do 70 l na sek.), bo potreb-

no takoj začeti z gradnjo vodovoda za Radgono in Radenov.

Drugi problem, ki so ga načeli na javni tribuni, je bila družbenega prehrana v Radgoni. Nekateri so predlagali, da naj bi v Radgoni ustanovili delavsko menzo, kjer bi se lahko hraniли po zmernih cenah. Ker pa v Radgoni za družbeno prehrano ni primernih prostorov, bi to vprašanje lahko uredili s pomembjo gostinskega podjetja, ker stanovanjska skupnost, ki je sicer v polni meri zainteresirana za družbeno prehrano, tega problema ne bo mogla rešiti sama. Za smotreno ureditev družbenega prehrane v Radgoni bodo morale pokazati več pozornosti tudi gospodarske organizacije.

Povezovanje VG KAPELA IN KG RADGONA

Prednjši četrtek so se na občinskem ljudskem odboru v Gornji Radgoni sestali predstavniki Vinogradniškega gospodarstva Kapela in Kmetijskega gospodarstva Gornja Radgona. Na skupnem sestanku so razpravljali o možnosti za tešnejše povezovanje občin.

ODLOK ZAJEL 11.134 h ZEMLJE

MINULI ČETRTEK JE OBČINSKI ODBOR V LJUTMERU PODROBNE ANALIZIRAL IZPOLNITEV PLANA JESENSKE SETVE, KOT SO UGOTOVILI, JE DRUŽBENI SEKTOR V CELOTI IZPOLNIL SVOJE SETVENE PLANE, PRI POGODBENEM SODELOVANJU PA SO PLAN CELO NEKOLIKO PRESEGLI.

Na seji so ugotovljali, da se je letos v občini izredno povzročila poraba umetnih gnojil, saj kažejo izračuni, da je bilo na helkant zemljišč porabljenih pri setvi povprečno 460 kilogramov umetnih gnojil. Poudarili so še, da je bila letošnja jesenska setevna ena najbolje opravljenih po vojni. Tudi pri izvajjanju odloka o agrotehničnem minimumu v ljutomerski občini niso imeli posebnih težav. Zabeležili so namreč samo dva primerja, kjer lastnika mesta izpolnila zahtev predpisov.

Na ločenih sejah so odborniki sprejeli odlok o rebalansu proračuna in odlok o agrotehničnem minimumu, ki sedaj zajema 11.134 hektarov ob-

VРЕМЕ

od 29. nov. do 9. dec.

Se nadaljuje nestalno s pogostimi, večinoma snežnimi padavinami, zlasti koncem novembra in med 4. in 6. decembrom.

Dr. V. M.

To pa smo mi - cicibani iz vrta na Janževem vrhu



ŠOLSTVO

v predosnutkih obč. statutov

V poglavju o ustanavljanju šol je najti tudi še izraz »nije organizirana šola.« Tega izraza pa v statutih občin v našem okraju res ne bi smeli več poznavati. Razmere in tudi meniteta ljudi se je pa že v našem okraju toliko spremenila da bi se lahko otreli ostankov dediščine in ostankov preteklosti. V kolikor pa ponekod še obstaja potreba po posameznih — nižjih — oddelkih, je primerena formulacija, kakršno lahko zasledimo v osnutku občine Beltinci: »Z odlokom o ustanovitvi šole se določi šolski okoliš ter naselja, v katerih ima šola svoje področne oddelke.« Govorimo torej o šoli, ki ima svoje oddelke tudi izven sedeža, kjer se za to pokaže potreba. Nikakor pa ne bi smeli ustanavljati šol s kombiniranimi oddelki. Nikjer tudi ni rečeno, da področna oddelka ne bi smeli imeti organov družbenega upravljanja. Bilo bi treba najti le primerno obliko in odnos do družbenega organa na sedežu šole. Pri bodočem organu samoupravljanja, ki bo izvoljen iz vrst članov kolektiva, pa itak ni problema.

Ustanavljanje šol druge stopnje osnutki zelo različno obravnavajo. Občina Beltinci se oslanja izključno na sporazumevanje z okrajem in drugimi občinami. Občina Radgona pravi, da te šole praviloma ustanavlja zbornica, gospodarske organizacije in zavodi. Slično je v osnutku soboške občine. V osnutku lendavske občine ni rečeno, kdo te šole ustanavlja. V ljutomerskem osnutku pa ustanavljanju šol druge stopnje ni nujesno povelenje. Človek dobri vtis, da se občine na nek način hočejo otrestiti ustanoviteljskih pravic za šole druge stopnje, predvsem pa ustanavljanju strokovnih šol. Ali v bodoče res občinske skupščine ne bo-

V LJUTOMERU TEČAJ ZA PEVOVODJE

doime nobenega interesa, da bo v občini čim bolj sposoben strokovni kader? Saj strokovne šole ne šolajo kadra izključno za gospodarske organizacije, ki bi si ga naj tudi same šole. Pa tudi ob tem nastaja vprašanje, če občinska skupščina res nima nobenega interesu, kakšen kader imajo gospodarske organizacije v občini.

Prav ničesar pa ni zaslediti v statutih o izobraževanju oddelkih, o pedagoški službi le v enem osnutku, o organih družbenega upravljanja in samoupravljanja le v dveh. Zdi se mi, da so to vsekakor pomanjkljivosti, ki jih bo nujno izpopolnit.

Republiški osnutek ustave daje velik poudarek dvojezičnosti, posebej tudi dvojezičnemu šolstvu. V statutih naših občin teži na zaslediti dvojezične šole so omenjene le v osnutku statuta občine Petrovci-Šalovci, toda tudi ta formulacija ni v skladu z načeli dvojezičnosti. Mnenja sem, če že naše tri občine, kjer prebiva madžarska narodnostna manjšina, nimač v statutih posebnega poglavja o dvojezičnosti, v katerem bi obdelali vse vprašanja s tem v zvezi, bi v statutih morala biti obdelana ta vprašanja na ustrezajoči način v poglavjih, ki govorijo o posameznih področjih dejavnosti, tako tudi v šolstvu.

Dotaknil sem se le nekaterih vprašanj, vsekakor jih je pa že več, ki zaslužijo pozornost in podrobnejšo obravnavo. Mnenja sem, da bi o teh vprašanjih morali povedati svoje mnenje tudi šolski kolektivi, organi družbenega upravljanja, sindikalne podružnice prosvetnih delavcev, starci — prav vsi, ki jim je pri srcu vzgoja naših otrok.

-el

V MALEM

njakov itd.): Za v bližnji prihodnost je torej pričakovati večje možnosti za vključevanje mladih občanov v družbeni kmetijski proizvodnjo. Zadruga bo moral občini kazalo odločno uveljaviti v okviru krajevne skupnosti. Mnogo občnikov je namreč odločno tudi več stipendirati, pri strojih, v hlevih in sadovnjakih bomo potrebovali kvalificirane delavce, katere bo potrebno poprej še usposobiti. Morda bi bilo prav, če bi Gospodarska zbornica že sedaj zavzela za ustanovitev šolskega centra za kvalificiranje delavcev v kmetijstvu.

To pa je za našo mladino še vedno le delna rešitev; nekaj jih bo namreč tudi v prihodnosti še na voljo industriji, že zaradi goste naseljenosti krajev v našem okolišu.«

Stefan Lanžek (ko je nakazal bistvene postavke bližnje perspektive zadruge: odkup 200 ha zemljišč v zadružnem okolišu, zdrževanje teh zemljišč v večje parcele, ureditev treh hlevov z zmogljivostjo 300 glav pitane živine, ureditev plantažnih sadov-

-el

haja od občana kot delavca-proizvajalca, kakor tudi ostalih občanov, je nujno potrebno, da je temeljni zakon naše države izpopolnjen z republiško ustawo, ta z občinskim statutom, nato pa še s statutom delovne organizacije, ki mora vsebovati natančnejša določila o položaju članov kolektiva, sredstev in ostalega.

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

Ce povezemo določila o družbeno-ekonomski ureditvi svoboščinah, pravicah in dolžnostih občana, kakor temeljnih

— Kako ste v njej našli sami sebe? —

</div

Prisrčno slovo od veterana

Pred dnevi je v 56. letu starosti zapustil tovarno dežnikov in plesnikov v Lendavi obratovodja Aleksander Samo, ki je dosegel tudi svojevrstni rekord: v tovarni je delal nepretrgoma 38 let in je takoreč med prvimi pionirji tega podjetja. Na skromni svečnosti, ki so jo v predmetu prizadili ob odhodu tov. Samoja v zasluženem pokoju, se je zbral ves kolektiv. Predstavniki podjetja so se svojemu veteranu zahvalili v obveznicih jezikih za njegov pomemben prispevek k rasti podjetja, mu zaželeni še mnogo srečnih dni v pokolu in ga tudi skromno obdarili.



S krajevne konference SZDL v Logarovcih

OB LETNI KONFERENCI KRAJEVNE ORGANIZACIJE SZDL V LOGAROVCIH

NEPOPOLNA PODoba AKTIVNOSTI

CE BI OCENJEVALI USPEHE IN AKTIVNOST SZDL V DOLOČENEM OKOLISU PO LETNI KONFERENCI KRAJEVNE ORGANIZACIJE SZDL, POTEM BI LOGAROVSKA ORGANIZACIJA PRAV GOTOV ZASLUŽILA SLABO OCENO. VEDAR PA, KOT KAZE, TEMU NI TAKO, SAJ JE BILA PO MINENJU OBČINSKEGA VODSTVA SZDL TA ORGANIZACIJA PRI RESEVANJU ORGANIZACIJSKIH VPRASANJ DOSLEJ MED NAJEOLJSIMI V OBČINI. TOREJ GRE V TEM PRIMERU ZA SLABO PRIPRABLJENO LETNO KONFERenco, KAR BI LAHKO OCITALI PREDVSEM DOSEDANJEMU VODSTVU SZDL, NE PA TUDI ČLANSTVU, KI SE JE KAR V LEPEM STEVILU ZBRALO NA LETNI KONFERENCI. BILO JIH JE PRAV GOTOV NAD SEDEMDESET OD SKUPNO 200 ČLANOV!

Cepraj je bilo v poročilu predsednika krajevne organizacije nekaj podatkov, ki so govorili o doslednjih uspehih zlasti na področju izobraževanja in kulturno-prosvetnega delovanja (ob precejšnji stagnaciji aktivnosti društva v tem okolišu) je prav gotovo tudi to uspeh), pa kaže vendarle omeniti, da je bilo poročilo le premočno konkretno in mobilizacijsko v tem smislu, da bi lahko učinkovito vzpodprtih navzočih članov SZDL k razpravi o problemih, ki jih prav gotovo tudi v tem okolišu ne manjka. Za poročilo je bila sploh značilna prevelika formalnost, saj je bilo n. pr. kmetijstvo omenjano v poročilu zgolj samo mimočeeno brez poglobljenih ugotovitev ali ocen, za katere pa je krajevna organizacija SZDL prav gotovo tudi najbolj pristojna. Ob tem se potem niti ne moremo čuditi, če je skrajno šepala tudi razprava, saj ni dala predsedstvu konference solidnih osnov za delovni program, ki bi moral biti skupek izraženih mnenj in predlogov navzočih članov. Kritično ocena bi tudi tokrat zadela predsednika, ki je bil pri branju delovnega programa s petimi zelo posplošenimi in načelno zastavljenimi točkami zelo indiferenten do zbranih članov; dobili smo celo vtiš, da je pokazal premalo odgovornosti do foruma, ki so ga tokrat sestavljali člani SZDL iz logarskega okoliša.

Klub temu, da letna konferenca krajevne organizacije SZDL v Logarovcih ni povsem izpolnila prizakovanih, pa vendarle kaže omeniti nekaj predlogov in sugestij, ki jih je prispevala. Tako je bila posebej poudarjena potreba po večji solidnosti med člani SZDL in posameznimi kraji pri reševanju skupnih komunalnih, kulturno-prosvetnih in drugih zadev. Prav reševanje teh problemov naj bi bilo most za medsebojno zbljanje.

teževanje in sožitje članov SZDL in prebivalcev v krajevni skupnosti. V zvezi z odkupom zemljišč od zasebnih kmetovalcev po kmetijski zadrugi ali družbenem gospodarstvu se že pojavlja problem preživljanja starčkov in za delo nesposobnih; če bo ta problem časom dobil množični obseg, ga bo treba reševati s formiranjem namenskih skladov v širšem merilu ali kako drugače, potrebno pa bo tudi zaostati vprašanje razmerij med starci in otroci, kajti sedaj so že česti primeri, da otroci, ki dorastejo in se dokopljajo do ustrezne zaposlitve, ne ču-

tijo več prave odgovornosti do svojih starcev. Končno pa je vreden pozornosti tudi z vso zavzetostjo pristotne prosvetne delavke sproščen predlog, da naj bi občinska Ljudska univerza v prihodnje bolj pazila pri izboru predavateljev, predvsem v tem smislu, da bo posiljala na podeželje predavatelje, ki bodo znali obravnavano snov podajati poslušalcem dostopno in v razumljivem jeziku. Pričakovati je, da bo novo vodstvo krajevne organizacije SZDL v Logarovcih klub pomanjkljivost na letosnji konferenci se uspešno opravljalo svoje poslan-

stvo in tako tudi izpolnilo pričakovana članov SZDL v svojem okolišu.



Velike nove garaže KZ Mursko polje v Križevcih pri Ljutomeru zagotavljajo, da bodo vsi traktorji, kmetijski stroji in priključki dobili v teh dneh nov dom. Tako stroji ne bodo več izpostavljeni okvaram v prejšnjih barakah in celo na dvoriščih brez kakršnekoli strehe, kot je bilo to često dosedaj.

NOV IZDELEK TOVARNE MLEČNEGA PRAHU V M. SOBOTI ZA ŠIROKO POTROŠNJO

Ekspres črna kava – za vsakogar

Kmetijsko-industrijski kombinat »Pomurka« v Murski Soboti dosledno uresničuje program rekonstrukcije tudi v svojem obratu za izdelavo mlečnega prahu. Ta prizadevanja so bila tudi te dni kronana z novim uspehom: kolektiv je dobil v upravljanje nov obrat za ekstrakcijo kave in sušenje tega proizvoda.

Nov izdelek, ki ga bodo lahko dobili potrošniki v prodajnah – v vrečkah in konzervah z navodili za priravitev – že prihodnji mesec pod nazivom »ekspres črna kava«, sodi med proizvode, ki smo jih doslej lahko dobili samo iz uvoza, zato je ta obrat tem bolj pomemben tudi s širšega gospodarskega stališča.

Sicer pa so novi izdelki Tovarne mlečnega prahu odlično prestali preizkušnjo na degustaciji v Slatini Radencih, kjer so številni gostje odlično ocenili kvaliteto kave, njeni aromi in praktično vrednost novega izdelka.

In cena »ekspres črne kave«? V tovarni zagotavljajo, da bo cena nadvse ugodna in si bo lahko vsakdo omislil to osvežujočo pijačo, ne da bi se gel globlje v žep, kajti skodelica priravljene kave bo vsej največ 20 dinarjev. Vsekakor bi bilo prav, da bi tovarna označila na svojih novih izdelkih maloprodajno ceno, kajti dosedanje izkušnje govore, da so posredniki čestokrat izkoristili veliko povpra-

ševanje po novih in iskanih izdelkih za neupravičeno navajanje cen!

Sicer pa napovedujejo v Tovarni mlečnega prahu za prihodnje leto nove proizvode, med katerimi bo nedvomno deležno največje pozornosti e-vaporirano (zgoščeno) in kondenzirano mleko. Ker bodo največji odjemalec tega izdelka gostinska podjetja in obra-

ti za družbeno prehrano, nji preuranjena zahteva, naj b' se bodoči koristniki teh izdelkov že sedaj seznanili s pravilnim in sodobnim načinom pripravljanja in serviranja kave. Pobuda velja tudi zavodom za napredek gospodinjstva, ki prav tako v svojih programih ne bodo smeli zapostavljati te pomembne gospodinjske vsebine.

EKONOMSKE ENOTE ZDRUŽUJEJO

PODGETJE PROIZVODNJA NAFTE V LENDAVI JE MED PRVIMI DECENTRALIZIRALO ORGANE DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJENJA IN OSNOVALO 11 EKONOMSKIH ENOT. PRAV ZATO IMA V TEM POGLEDU ŽE PRECEJ IZKUŠENJ. DOSEDANJE IZKUŠNJE PA SO MED DRUGIM POKAZALE, DA BO POTREBNO ŠTEVILO EKONOMSKIH ENOT ZMANJŠATI.

O teh ugotovitvah so v zadnjem času že veliko razpravljali in se oločili, da bodo imeli v bodočem delu pet ekonomskih enot. Med sabo bodo združili take enote, ki so po

značaju dela povezane. To bo omogočilo posameznim enotam, da bodo samostojno prevzeme določena dela in povečale produktivnost s tem, da bodo delovno silo prilevale iz ene enote v drugo. To bo prišlo v poštov posebno takrat, ko posamezne enote nimajo dovolj dela za ves svoj kolektiv.

Ekonomske enote pa bodo v bodočem delu tudi same predlagale svoje vodje. Ker

je v posameznih obratih več obratovodij, bodo lahko pri teh uvideli sistem rotacije.

V podjetju Proizvodnja nafte v Lendavi bodo imeli torej v bodočem delu ekonomski enote samo na tistih delovnih področjih, ki so za podjetje perspektivna. Tako bo moč doseči tudi boljšo delovno organizacijo in sprostitev delovne sile, ki jo bodo lahko zaposlili na perspektivnih področjih, recimo v proizvodnji metanola in podobno.

Namen združevanja ekonomskih enot pa je tudi v tem, da se bodo povečale njihove pristojnosti.

-js-

Iz Radgone poročajo

Dosedaj so predavalci o zvezni ustanovi članom delovnih kolektivov v 23 sindikalnih podružnicah, do 25. novembra pa končali s predavanji še v ostalih podružnicah v občini. Za ustanova vprašanja so se člani sindikalnih podružnic zelo zanimali. Na razpravo so se dobro pripravili, kar so dokazali z raznimi vprašanji. Predvsem so jih zanimala vprašanja o lastnosti, dedovanju, rotaciji, strukturi nove skupščine, o prednosti več zborov itd. Na Janževem vrhu so se posebej za-

nimali za novi statut občine in krajevne skupnosti. Dosedaj je udeležilo razprave o zvezni ustanovi blizu 1300 občanov. Po 25. novembra bodo pričeli v delovnih kolektivih z drugim delom predavanj, v katera bodo vključili tudi vlogo SZDL v novi ustanovi, datje občinski statut in krajevne skupnosti.

Predavanje o ustanovi je za predstavnike Gornje Radgone nedavno organizirala tudi Ljudska univerza. Razprave se je udeležilo nad 150 članov.

Občini SZDL po dve seji, kjer so temeljito izvedli organizacijske in vsebinske priprave. Za konference krajevne organizacije SZDL kažejo občani veliko zanimanje, ker bodo na njih očitavali tudi vlogu SZDL v novi ustanovi, datje občinski statut in krajevne skupnosti.

Predavanje o ustanovi je za predstavnike Gornje Radgone nedavno organizirala tudi Ljudska univerza. Razprave se je udeležilo nad 150 članov.

Člani kolektivov v razpravah o novi ustanovi

V LJUTOMERSKI OBČINI SO Z RAZPRAVAMI O NOVI USTAVI ZACELI V DELOVNIH ORGANIZACIJAH 27. OKTOBRA. NA VRSTI TEH RAZPRAV SO ČLANI DELOVNIH KOLEKTIVOV POSTAVLJAJI VEC ZANIMIVIH VPRASANJ. RAZPRAVE SO POTEKALI V ZIVAHNIH RAZGOVORIH. NA VPRASANJA ČLANOV KOLEKTIVA SO ODGOVARJALI PRAVNIKI IN DRUŽBENO-POLITIČNI DELAVCI IZ OBČINE IN OKRAJA.

V vrsti zanimivih vprašanj bi omenili le nekatere. V IMGRADU so jih zanimala nekatera vprašanja družbene in privatne lastnine, pa tudi delavsko samoupravljanje ter osebna in materialna odgovornost javnih ali družbenih delavcev. Prav tako pa so se zanimali tudi za vprašanja izdelovanja statutov gospodarskih organizacij. Tudi v sindikalni podružnici PROSVENTNIH DELAVEVCI so stavili vrsto vprašanj, tako glede rotacije, vlog državnega političnega skupnosti, samoupravljanja v družbenih in javnih službah in druga. V MLEKOPROMETU so spravljali o ekonomski integraciji, politiki investiranja in drugem. V

PESTER PROGRAM

Na svoji delovni konferenci je mladina Slovenskega centra za delavni promet sprejela delovni program, ki obsegaja predavanje o ustanoku nove ustanove in predavanje s temo iz NOB; za učence II. letnika bodo organizirali solo za življeno. Sodelovali bodo s kulturnim programom pri vseh proslavah, samostojno pa nameravajo prirediti kulturno-zabavno po-

predvsem v kmetijskih zadrugah, pa tudi nekaterih drugih gospodarskih organizacij.

-jo-

NAŠI FANTJE - VOJAKI POZDRAVLJajo

Pred Dnevnem republike je, kot že običajno, prispeval v uredništvo našega tedenika več pismen naših fantov, ki služijo vojaški rok v Jugoslovanski ljudski armadi: — pozdravi za starše, svojce, sorodnike, prijatelje in znance, seveda pa tudi — za dekleta. Zadriji pomanjkanja prostora ne moremo objaviti vsebine posameznih pismen, pač pa se omejujemo zgojil na objavo posameznih imen, kar naj prizadeti sprejmejo z dobrohotnim razumevanjem.

Ob Prazniku republike vam čestitajo in vam pošiljajo tople pozdrave: Martin Balazic, Andrej Kodrič, Ernest Celic, Jože Cepe, Romano Surac, Alojz Ritupec in Rudolf Stumf iz VP 2550, Kruglavac; Stane Ciglaric iz Godemarice, Anton Stralz iz Polic, Ciril Tarca s Kamenčakom, Alojz Vrginec iz Ljutomerja, Janez Kovacic iz Križevcih pri Ljutomeru, Henrik Felekonja iz Gočeve in Albin Skrelc iz Savec, vojaki VP 7217/a, Kolašin; Karlo Markoja, Ernest Ferko, Stefan Vigali, Franc Mesarić, Martin Farkaš, Viktor Horvat, Ludvik Novak, Ludvik Janža, Franc Franc, Géza Farteš, Janez Kuhar, Ferdo Vučko, Vinko Sternša in Ciril Spindler iz VP 5286/8, Titograd; Jože Belec in Ludvik Kepe iz VP 5980/31, Novi Sad; Franc Horvat iz Pečarovcev, Viljem Iček iz Vanče vesel, Stefan Jerebic iz Hotze, Janez Osvat iz Lomanca in Ivan Hari iz Polic, vsi iz VP 7513, Skopje; Franc Kapun, Franc Kupljen, Janez Norčić, Stefan Kardoš, Alojz Žerolin, Martin Hribšek in Janez Kumparič, vsi iz VP 6509, Slovenski Brod; Gusti Markoja iz Lendave, Franc Puhar iz Veržej, Franc Tivadar iz Doline, Stefan Godina iz D. Bistrica in drugi, KV. Zajecar; Edi Klasic VP 1998/e Tolmin; Aleksander Kerčmar iz Križevcih v Prekmurju, Koloman Cifer iz Kučeve, Koloman Casar in Bela Kuhar iz Moščanec, gardski iz VP 1883, Sarajevo; Viljem Merič, VP 9127/18, Trebinje, KIH; Stefan Mes iz Kroga in Jože Tomec iz Lipe, VP 5473, Beograd; Alojz Kovac iz Domajincev, VP 7466 Beograd; Stefan Mesarić iz Bakova-

IZ LJUTOMERSKE OBČINE POROČAJO:

Pred slovesnim zaključkom JPI

KAKOR VSAKO LETO, BODO TUDI LETOS PROSLAVLJALI 29. TA PROSLAVA SE POSEBNO SVEČANA, KER BODO 29. NOVEMBRA VANSKE PIONIRSKIE IGRE, KI SO POTEKALE LETOS VZNAMENIU

Tudi v Ljutomerski občini so šole dosegle pri tekmovanju v JPI kar lepe uspehe. Na žalost pa je le malo šol organiziralo tekmovanje za »Kipec kurirja Joice«. To svoje odločitev so predstavljali utemeljevali s tem, da nimajo zadostnih finančnih sredstev, predvsem pa v tekmovitosti. Delno to drži, v glavnem pa primanjkuje količina, ki bi se bolj zavzel za telesno gojino probleme. Za »Kipec kurirja Joice« so tekmovale le tri šole: šola I. Cankarja in Fr. Prešnika iz Ljutomera in šola iz Križevci. Po svojih uspehih je bila šola I. Cankarja predlagana za republikansko nagrado, šola Fr. Prešnika pa za okrajno nagrado. Obe šole sta na spornem področju res zelo aktivni. Imata tudi solski športni društvi; okoliški otroci se namreč ne morejo vključiti v FVD Partizan, ker prihajajo nekateri tudi po 8 km daleč v šolo in se popoldne ne morejo vrátišči se enkrat k vadbi »Partizana«. Sekcije športnega društva pa imajo vadbo takoj po pouku.

Občinski odbor JPI je nagradil pre najboljših šol. Ceprav so nagrade skromne, so dokaz razumevanja Občinskega ljudskega odbora Ljutomer za telesnovzgojne potrebe v občini. Občinska zveza za telesno kulturo pripravlja 27. novembra 1962

Aktiv LMS

V treh soboških trgovskih podjetjih, v Merkuriju, Potrošniku in Prekmurskem magazinu, je predvsi mladine, vendar mladinske organizacije v teh podjetjih ni bilo. Občinski mladinski komite je zelo večkrat pozkušal posredovati, da bi aktive formirali.

V ta namen je bil v petek v Trgovskem podjetju Merkur uspostavljen najboljši šol. Ceprav so nagrade skromne, so dokaz razumevanja Občinskega ljudskega odbora Ljutomer za telesnovzgojne potrebe v občini.

Sklenili so, da bodo organizirali tudi športno in kulturno-zabavno življenje, pri svojem delu pa se bodo tesno povezali s sindikalno organizacijo v podjetju.

v Merkurju

hajali iz živiljenjske potrebe in interesu mladih ljudi; v prvi vrsti bodo obravnavali strokovno izobraževanje, organizacije podjetja, delo samoupravnih organov in nagrajevanje, posebno pa se odnose prodajalcu do potrošnika, zmanjšanje zalog blaga in nekatere druge probleme.

Sklenili so, da bodo organizirali tudi športno in kulturno-zabavno življenje, pri svojem delu pa se bodo tesno povezali s sindikalno organizacijo v podjetju.

Tedenski koledar

Torek, 27. nov. — Bernard

Sreda, 28. nov. — Jakob

Cetrtek, 29. nov. — Ustan. n. jug.

Petak, 30. nov. — Andraž

Sobota, 1. dec. — Marijan

Nedelja, 2. dec. — Blanka

Ponedeljek, 3. dec. — Franc

Torek, 4. dec. — Barbara

Sreda, 5. dec. — Stojan

Cetrtek, 6. dec. — Miklavž

KINO

MURSKA SOBOTA — od 26.-27.

nov. jugoslovanski film: »Putostopev pred vrati«; od 28.-29.

nov. jugoslovanski kinemaskopski film: »Sibirski Lady Machbet«; od 30. nov. do 2. dec. ameriški barvni vistavionski film: »Iskalci«; od 3.-4. dec. slovenski film: »Ples v dežju«; od 5.-6. dec. angleški barvni kinemaskopski film: »Obtoženi ste Oscar Wilde«.

GORNJA RADGONA — 27. nov. ameriški film: »Div I. del«;

29. in 30. nov. francoski barvni film: »Grobni vitez«; 1. in 2.

dec. ameriški barvni kinemaskopski film: »Div II. del«; 3. in 4. dec. izredni poljski film: »Mati Ivana Angelska«; 5. in 6. dec. francoski film: »Natalija«.

SLATINA RADENCI — 29. nov. jugoslovanski film: »Minuto za humor«; 1. in 2. dec. angleški film: »Doktor in ljubezen«; 6. dec. jugoslovanski film: »Kočja sanj«.

LJUTOMER — 28. in 29. nov. nemški barvni kinemaskopski film: »Planet smrti«.

BELTINCI — 1. in 2. dec. ameriški film: »Največja predstava na svetu«.

KRIZEVCI PRI LJUT. — 28. in 29. ameriški kinemaskopski film: »Zgromog orozje«; 1. in 2. dec. ameriški film: »Mož s tisoči obrazic«; 5. dec. sovjetski film: »Idiot«.

VIDEON OB SC. — 28. nov. jugoslovanski film drama iz NOB:

»Trenutki odločitve«; 1. in 2.

dec. ameriški kabovski film: »Iskalci«.

VELIKA POLANA — 1. in 2. dec. švedski film: »Nasmeh potetne noči«.

ŠALOVCI — 1. in 2. dec. poljski film: »Likvidacija«.

ZAHVALA

Zdravstvena dežurna služba

Od 27. nov. do 6. dec. bodo opravljali dežurno in nedeljsko službo naslednji zdravniki:

27. nov. — dr. Sedlaček

28. nov. — dr. Gruškovnjak

29. nov. — dr. Skulj

30. nov. — dr. Anica Gregore

1. dec. — dr. Sedlaček

2. dec. — dr. Sedlaček

3. dec. — dr. Gruškovnjak

4. dec. — dr. Anica Gregore

5. dec. — dr. Skulj

6. dec. — dr. Sedlaček

... In po dolgih mesecih potovanj sem spet pristal na domačem planetu. Samo da sem bil spet na svojih tleh, to mi je bilo poglavito; samo da sem bil spet med svojimi ljudmi. Tam zunaj, po drugih planetih, tam se mi je bilo treba ves čas le boriti; če že ne zarači kakih drugih težav, pa zaradi vsega, kar je bilo ali je hotelo biti krivično do mojih domačih tal. Ves čas napori ves čas skrbi, ves čas koprjene po trenutku, ko bi spet svobodno zadidal in vsaj za hip brezdelno obsedel na zapečku. Kakšna svetla občutja

Društvo prijateljev mladine v M. Soboti vabi vse starše, vzgojitelje, rojake in ljubitelje naše mladine, da se udeležijo.

O B Č N E G A Z B O R A

ki bo 5. decembra 1962 ob 19.30

uri na dvorišču Obo SZDL v M. Soboti, na Titovi cesti. D-1050

REZAN LES — smrekov, hrastov in topolov — po zelo ugodni ceni prodam. Naslov v upravi lista. M-1049

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri tovarni oblačil, perila in pletenin »Mura« Murska Soba razpisuje delovno mesto

D I S P O N E N T A

s končano srednjo ekonomsko šolo.

Center za priučevanje pa sprejme

VEČJE ŠTEVILLO MOŠKIH

v starosti do 25 let z ODSLJUŽENIM VOJAŠKIM ROKOM — za obrat težke konfekcije.

Prijave sprejema kadrovski oddelek do 15. dec. 1962.

O-1046

ZAHVALA

Ob bridički izgubi naše predrage hčerke in sestre

TEREZIJE DOMINKO

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti v prerami grob in ji darovali vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo kolektivu Narodne banke iz Murske Sobote za ganljivo slovo ob grobu pokojnice, kakov tudi zdravnikom in strežnemu osebju Splošne bolnišnice v Murski Sobi.

Zalujoči starši, sestra in ostalo sorodstvo.

O-1032

ZAHVALA

Ob nesreči in nesreči našega dragega očeta

KARLA KISELAKA

čevljarja iz Rogašovca

se prav lepo zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti in mu darovali vence in cvetje.

Rogašovci, Maribor, 11. novembra 1962

Neutolažljivi: žena, sin Geza z družino, hčerkki Etelka in Marija z možem

O-1035

ZAHVALA

Ob nesreči izgubi našega dragega očeta petih otrok

ALOJZIJA FRASA

se priscrno zahvaljujemo vsem prijateljem, sosedom, posebno kolektivu železniške postaje in kumulnici Murska Soba, kolektivu Komunalnega podjetja Murska Soba in vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje.

Petrovci, 13. novembra 1962

Zalujoči: žena Katarina, sinova Alojz in Maks, hčerkke Ida, Frančiška in Irena.

O-1034

naše živiljenje medtem. In res

so bili vtisi tako lepi in bogati, da sem pozabil na vse tegobe. Glavno, glavno, da sem bil na svoji domači zemljici!

Drugega dne sem bil spet pred okencem »Vesoljeprometa«. Opravil sem v nekaj treh tretinikih. Tako brezhibno je šlo, da niti opazil nisem, kako se mi je olajšala denarnica.

»No, kjer je zdaj ta presneta kribljarija?« sem se ozrl o-krog sebe.

»Kovčeg dobite tam prek, na Carinicusu.«

»Kje? Na Carinicusu? Na drugi strani mesta? Zakaj pa

ta se ne morem izročiti sprem-

SPET NA DOBR

tedaj v meni, ko sem se vrnil! Zvezgajem se napotil do prve postaje »Vesoljeprometa«.

»Majhen kovček bi rád dvignil, sem dejal temnoplavo uniformirani ženski za okencem. Poslal sem ga že pred tednom dñi, vnaprej, da me ne bi oviral na poti.«

»Za potrebnimi papirji je sicer brskala kakih deset minut, toda meni je bilo edino to pomembno, da sem bil končno spet domačih tleh. Kaj tistih deset minut!«

»Plačali še niste?« je vpra-

nega lista in stvari ne boste mogli dvigniti.«

»Saj ne mislite reči, da naj grem praznih rok do doma, ki je oddaljen od tod več kot sto kilometrov!«

»Če nimate denarja in če ga nikakor ne morete dobiti, žal drugače ne bo šlo.«

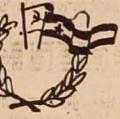
»In potem sem predlagal dvoje troje stvari, samo da bi dobil tistih nekaj umazanih cunij in knjig. Ko



Razvijamo in krepimo velike pridobitve
29. novembra in z ustvarjalnimi razpravami sodelujemo tudi pri oblikovanju na prednjše ustave socialistične Jugoslavije.

Vsem občanom in delovnemu ljudstvu Pomurja tople čestitke ob Prazniku naše bratske skupnosti jugoslovenskih narodov

Občinski ljudski odbor
Občinski odbor SZDL
Občinski komite ZKS
Občinski sindikalni svet
Petrovci-Šalovci



Zdravje je največje bogastvo!

Zavedajoč se tega, čestita delovni kolektiv

ZDRAVSTVENE POSTAJE BELTINCI

vsem zavarovancem in delovnim ljudem beltinske komune ob Prazniku socialistične republike Jugoslavije — 29. NOVEMBRU.

Samo zdrav državljan lahko koristi skupnosti.

Komunalni zavod za socialno zavarovanje

V MURSKI SOBOTI

bo tudi v prihodnje izpolnjeval svoje naloge na podlōčju zagotavljanja zdravstvene in socialne zaščite delovnih ljudi — s popolno odgovornostjo do družbe in zavarovancev.

Delovnim ljudem Pomurja nejlepše čestitke za 29. november!

...kaj ves odploh? Vrniti sem se moral praznih rok!

Naslednjega dne sem se prikazal na Carinicusu, kakor hitro so odprli vrata. Danes se mi pač več ne bo nič zgodilo, sem si zatrjeval. Danes tretje dan, mi bo pa šlo! In odločno sem stopil v pisarno. Sicer so me poslali nemudoma na tretji konec mesta, k Interplanetu, toda kazalo je, da bom tam hitro opravil in imel vsekakor dovolj časa, da se vrнем na Carinicus in uredim vso nadležno reč.

Pri Interplanetu sem lepo razložil, zakaj sem prišel.

ja in jih potisnila v predal: »Brez potnega lista ne morem storiti ničesar.«

»Toda samo zaradi tega me vendarle ne mislite poslati domov! Že tri dni se vozarm sem in tja kot kak mesečar!«

»Če vas še tako dobro razumem, — pomagati vam ne morem. Predpisi so predpisi. Mi moramo videti črno na belém, da ste bili res v tujini.«

»Torej sem poleg vsega lahko zdaj še lažnivec! Ali ni dovolj, če vam povem, da nimam v kovčku ničesar razen prtljage? Nekaj umazanega perila in nekaj knjig!«

vam, da sem moral za izpolnjen formular plačati skromno vsto, samo nekaj manj kot tiščaka.

Pri blagajni Carinicusu, kjer sem moral plačati spet za ležarino, tudi ni šlo prepočasi. Saj sploh nikoli nisem imel težav, kadar je šlo za to, da odrinem kako vstopico. Le v obratni smeri so se stvari nekoliko bolj obirale. O tem namen zanimivem pojavi, o službi za našega delovnega človeka, za našega državljana, sem hotel nekoliko razmisli, a ni šlo, ker sem moral hiteti naprej, od blagajne k inšpektor-

»Nikogar več ni! Izvolute zdaj v skladisče. Dve uri počakajte, dokler ne pridejo pregledovat.«

»Ojoj! Nikar dve uri! Avtobus bom zamudil!«

»Prej jih pa ne bo! Sicer pa lahko jutri pride, če se vam danes mudi.«

Brez sape in brez besede me je odneslo proti skladisču.

In glej! Nazadnje sem res dobil svojo drobnarijo, ki sem potrošil zaradi nje petkrat več denarja, kot pa je bila vredna. Tako se je stvar srečno iztekel, če izvzamemo neznatno malenkost, da namreč tisti for-

DOMAČI ZEMLJICI

»Da,« je rekla mlada tovarišica, ki je bila pravkar primalici, »tako vam izpolnim potrebne formularje.« Vzela je nekaj velikih poli in jih potisnila v še ogromnejši pisalni stroj.

»Ali mi daste, prosim, še potni list?«

»Tega nimam s sabo. Čemu mi bo na moji dobri domači zemljici?« sem zaskrbljeno odvral. »Pa mi tudi ni nihče povedal, da ga potrebuje. Saj upam — —, da mi nič hudega v tem?«

Potegnila je papirje iz stro-

»Ne, to ni dovolj. Tukaj na vprašalni poli je še posebna rubrika, kamor je treba vписati številko potnega lista. Kdo ga je izdal itd., itd. — Ne morem pomagati, pa konec!«

In tako po tej naši dobrimi domači zemljici ponovno domov neopravljeni poslov! V tem času bi, sem si mislil, zagnjen, lahko že dvakrat prepotoval razdaljo med najbolj oddaljenim planetom, ki sem ga obiskal, pa domačimi tlemi ... Naslednjega dne je šlo pri Interplanetu res polnoma gladko, če ne upošte-

ju. Ta si je ves ogromen formular prebral od prve do zadnje črke, mrmlajoč pri tem skoraj naglas in podčrtavajoč vsako drugo besedo. Ko mi je z rdečim svinčnikom skoraj vrnji list, sem planil k naslednjim vratom.

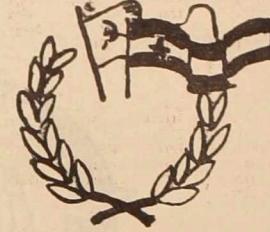
»Halo! Kam pa hočete?« je zavplil inšpektor za mano. »Sem mislil, da imate še kakega nadinšpektorja.«

DRAGO GRAH — Spet na dobi domači zemljici; zadnji prispevek iz zapiskov s poti po Nemčiji in Angliji.

mular, ki mi ga je izpolnil in draga zaračunal Interplanet, sploh ni bil potreben.

Kovčeg je zdaj moja velika dragocenost. Domu pri sebi ga imam v posebni vitrini in vsakdo si ga lahko ogleda. Upam, da je pojav take vrste na naši dobri domači zemljici dovolj aktualen, pa ne bo manjkalo obiskovalcev.

Drago Grah



Smo vedno v službi zdravja delovnega človeka

ZDRAVSTVENI DOM MURSKA SOBOTA

Ob Dnevu republike pozdravljamo vse zavarovance in delovne ljudi v soboški občini in Pomurju.

Se večji napredok kmetijske proizvodnje — naš bodoči smoter

Vsem zadržnikom in delovnim ljudem radgonske komune čestita ob 29. novemburu, Prazniku socialistične Jugoslavije

delovni kolektiv

KMETIJSKE DELOVNE ZADRUGE „STANETA ROZMANA“ ŽEPOVCI

V naših poslovalnicah boste vedno solidno, hitro in po želji postreženi — Obiščite nas in se sami prepričajte!

Trgovsko podjetje

»SLOGA« GORNJA RADGONA

Naj živi 29. november, Praznik socialistične skupnosti bratskih jugoslovenskih narodov!

Naše hotenje je: še učinkovitejša vključitev v službo kmetijstva

Vsem svojim članom in delovnemu ljudstvu Pomurja čestita ob Prazniku jugoslovenske republike delovni kolektiv

VODNE SKUPNOSTI

za porečje Mure

GORNJA RADGONA

Zdrav in zadovoljni delovni človek — glavni smoter naših preventivnih in kurativnih zdravstvenih prizadevanj.

Ob Dnevu republike vas pozdravlja kolektiv

ZDRAVSTVENEGA DOMA LJUTOMER

Naša prizadevanja za večjo kmetijsko proizvodnjo in uveljavljanje socialističnih odnosov na podeželju naj v prihodnosti prinesejo še večje uspehe.

KMETIJSKA ZADRUGA

LENDAVA

s poslovnimi enotami: Lendava, Hotiza, Turnišče in Dobrovnik

Naše pozdrave vsem občanom ob Prazniku republike!

GOSTINSKO PODJETJE

Park

LENDAVA

s svojimi obrati se priporoča cenjenim gostom s solidno opravljenimi uslugami in prenočišči, kakovostna jedila in prvo-vrstne alkoholne in brezalkoholne piže.

Naše čestitke za 29. november!

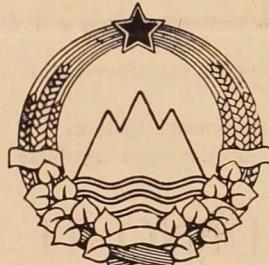


Od prve etape, zgodovinskega zasedanja AVNOJ v Jajcu, ki je udarilo temelje socialistični skupnosti lbratskih jugoslovanskih narodov, pa vse do sedanjih dni, ko s široko zasnovano ustavno razpravo oplajamo z bogatimi izkušnjami doseganje socialistične graditve bodoče gibanje naše družbe k popolni zmagi socializma v državi — je v nas pričajoče veliko hotenje: razvijati in poglabljati pridobitve 29. novembra do neslutenih bodočih delovnih zmag, za našo družbo in slehernega delovnega človeka v njej.

Z vero v še tesnejše sodelovanje in družno prizadevanje na vseh področjih družbenega življenja se obrača k delovnim ljudem Pomurja in naše socialistične domovine in jim čestita k prazniku FSRJ

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR Murska Sobota

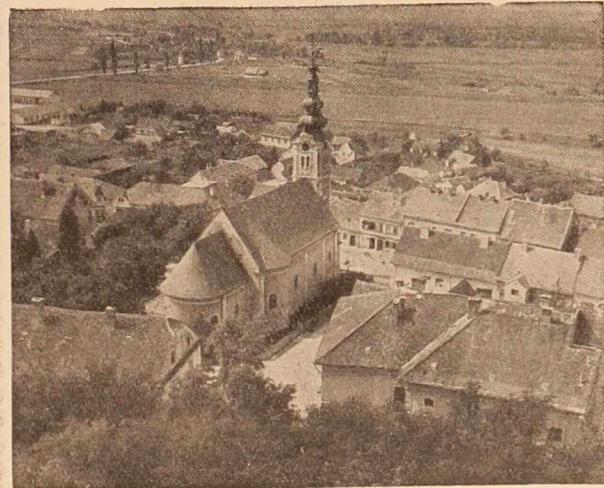
s svojimi sveti, komisijami in družbenimi službami



Pri ustanavljanju socialističnih odnosov v gospodarstvu in pri zagotavljanju materialne osnove komune doseženi uspehi so najboljše jamstvo, da bomo ob velikih pridobitvah 29. novembra v prihodnje še bolj na predovali na vseh področjih družabnega življenja

Občinski ljudski odbor
Občinski odbor SZDL
Občinski komite ZKS
in vodstva ostalih množičnih organizacij lendavske komune

Lendava



Občinski odbor SZDL — Občinski komite ZKS — Občinski komite LMS — Občinski odbor zveze bojevniških organizacij NOV — Občinski sindikalni svet in vodstva drugih družbenih in društvenih organizacij občine

LJUTOMER



pošiljajo ob prazniku socialistične Jugoslavije tople čestitke vsem delovnim kolektivom in občanom v komuni z željo, da bi z novimi delovnimi uspehi in še doslednejšim uveljavljanjem socialističnih odnosov v mestu in na vseh še bolj krepili velike pridobitve naše socialistične revolucije, ki so vsebovane v novi ustavi.

Letošnji 29. november — Dan Federativne socialistične republike Jugoslavije — praznujemo v znamenju utrjevanja velikih pridobitev zgodovinskega zasedanja AVNOJ v Jajcu, v znamenju množične razprave o novi zvezni ustavi, ki bo pridobitve NOB in socialistične povojske graditve še bolj približala delovnim ljudem naše domovine.

V globokem prepričanju, da bodo delovni ljudje naše občine in Pomurja v prihodnje še odločneje stopali naproti svetlim smotrom socialistika in boljšega življenjskega blagostanja, čestitamo ob Prazniku republike

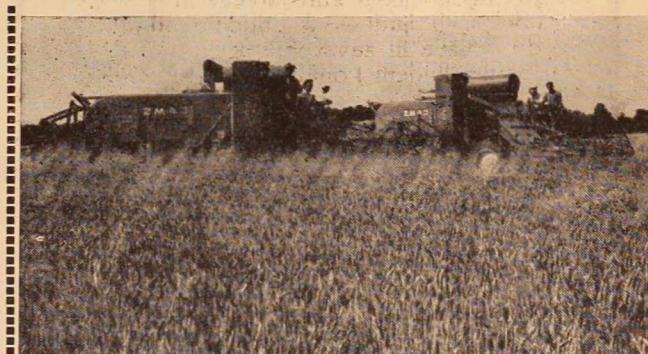


**Občinski ljudski odbor
Občinski komite ZKS
Občinski odbor SZDL
Občinski odbor Zveze bojev. org. NOV
Občinski sindikalni svet
in vodstva drugih družbenih organizacij v občini**

MURSKA SOBOTA

**Občinski ljudski odbor
Občinski odbor SZDL
Občinski komite ZKS
z vodstvi drugih občinskih družbenih organizacij**

GORNJA RADGONA



Občinski ljudski odbor — Občinski odbor SZDL — Občinski komite ZKS — Občinski sindikalni svet — Občinski komite LMS — Občinski odbor zveze bojevniških organizacij NOV — Občinski odbor ZROP

BELTINCI

Novi uspehi na področju kmetijske in industrijske proizvodnje, krepitev socialističnih odnosov in utrjevanje krajevne samouprave — to naj bodo naša skupna hotenja za prihodnost.

S to željo se pridružujemo čestitkam ob 29. novembra, prazniku socialistične republike Jugoslavije in pozdravljamo vse delovne ljudi v občini in Pomurju.

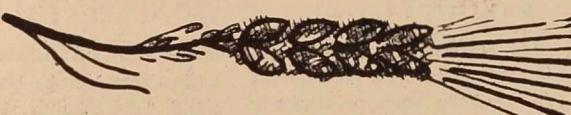
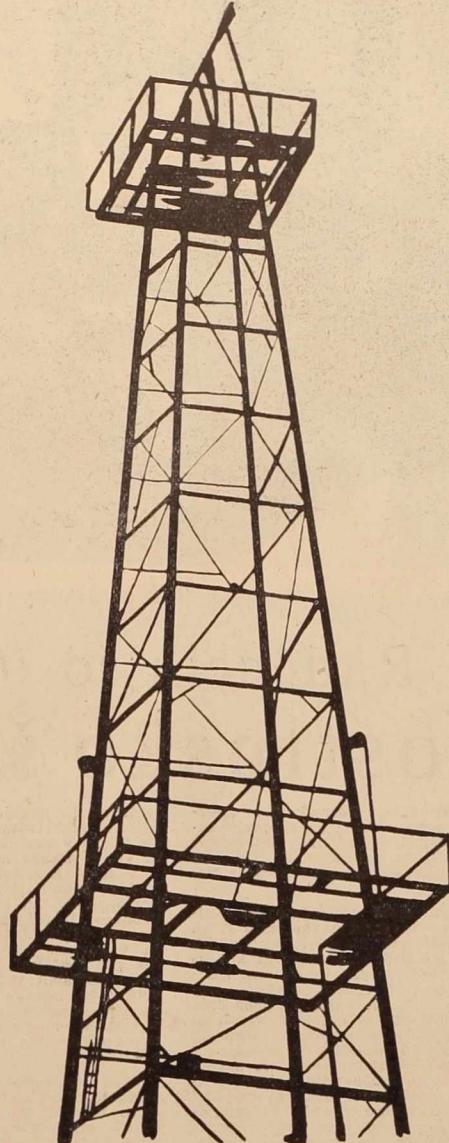
Ob letnem Dnevu republike se tudi delovni kolektiv Proizvodnje nafte v Lendavi s svojimi ekonomskimi enotami, ki so rezultat volje kolektiva in prizadavanj po poglobljenem decentraliziranem upravljanju in sproščeni notranji demokraciji, vključuje z novimi delovnimi zmaga mi na obzorju v praznovanju največjega praznika socialistične skupnosti jugoslovanskih narodov: z bližnjo otvoritvijo tovarne metanola prvega večjega obraza v okviru bodoče petrokemične industrije, kar bo hkrati tudi pomemben korak k odločilni krepitvi gospodarske osnove komune in uveljavljanja socialističnih odnosov v našem gospodarstvu.

V znamenju dosedanjih uspehov in bodočih načrtov čestita

delovni kolektiv

PROIZVODNJA NAFTE LENDAVA

K letnemu Prazniku socialistične Jugoslavije vsem delovnim ljudem v komuni in Pomurju, želeč jih obilo novih in še večjih delovnih uspehov pri nadaljni graditvi socializma.



Delovni kolektiv
**KMETIJSKE
ZADRUGE
BELTinci**

Prepričajte se sami o kakovosti in solidnosti naših uslug — Opravljamo vsa zidarska in v našo stroko spadajoča dela po želji cenjenih narodnikov
Toplo se priporoča

**Gradbeno-obrtno podjetje
GRADITELJ**

B E L T I N C I

in čestita vsem sorodnim kolektivom in delovnim ljudem Pomurja k letnemu prazniku socialistične Jugoslavije.

Naši izdelki in usluge so pojem kakovosti.
Z njimi se uspešno vključujemo tudi v proizvodno sodelovanje.
Vsem delovnim kolektivom in prebivalcem Pomurja čestita k prazniku republike

delovni kolektiv

MEHANIKA
LENDAVA

OBRAT VELIKIH PRALNIH STROJEV

Izdelujemo pralne, sušilne in ostale stroje za pralnice stanovanjskih skupnosti, hotele, pralne servise, JLA in tudi za izvoz. Izdelujemo jeklene konstrukcije in opravljamo montažo centralnih kuričnih in vodovodnih naprav.

Tudi v prihodnje se priporoča delovni kolektiv svojim odjemalcem in želi vsem občanom in delovnim kolektivom v Pomurju vse najboljše ob letnem prazniku republike.

HIDROMONTAŽA

M A R I B O R



RADENSKA SLATINA ZDRAVI IN OSVEŽUJE DELOVNEGA ČLOVEKA

Za delovnega človeka:

poleti: obisk rekreacijskega centra z olimpijskim bazenom
pozimi: prijetna zabava ob večerih v restavraciji in kavarni Zdravilišča Slatina Radenci — V kavarni vsak dan godba, razen ponedeljka; vsako nedeljo popoldne čajanika

Svojim cenjenim gostom, poslovnim prijateljem in odjemalcem se tudi v bodoče toplo priporoča delovni kolektiv

Zdravilišče Sl. Radenci RADENCI

in želi delovnemu ljudstvu naše socialistične domovine obilo novih delovnih uspehov ob Prazniku zvezne socialistične republike!

Radenka Slatina

Prodajamo po dnevnih cenah fičke, mopede in druga motorna vozila, nadomestne in rezervne dele.

Se toplo priporočamo

Trgovina AUTOIZBIRA

MURSKA SOBOTA

Ferromoto, uvozno-izvozno trgovsko podjetje — Maribor K prazniku republike tudi naše čestitke!

Izdelujemo televizijske posamečne in skupinske antene, teleskopske antene in visokofrekvenčne kable — S svojimi izdelki že osvajamo jugoslovansko tržišče.

Ob Dnevu republike želi mnogo delovnih uspehov vsem kolektivom in prebivalcem Pomurja



delovni kolektiv

ELRAD

INDUSTRJSKEGA PODJETJA ZA
IZDELAVO ANTEN IN PRIBORA
GORNJA RADGONA

K pridelovalnemu sodelovanju, ki bo pogojeno z našimi družbenimi smotri in bo hkrati tudi v obojestransko korist obej partnerjev, bodo usmerjena naša glavna prizadevanja tudi v prihodnosti. Tako razumevanje pričakujemo tudi od kmetovalcev v našem okolišu

pošilja pozdrave solidarnosti vsem sorodnim kolektivom in prebivalstvu Pomurja — ob Prazniku FLRJ!

Kdor dobro seje in svojo zemljo skrbno obdeluje — ta tudi divakrat žanje. Z željo, da bi bilo v prihodnje pridelovalno sodelovanje s kmetovalci v okolišu že uspešnejše, čestita k prazniku FSRJ vsem delovnim ljudem v soboški in lendavski občini

delovni kolektiv

Kmetijske zadruge

PROSEN JAKOVCI

S svojimi kakovostnimi izdelki (zidalki, vrtlaki, strešniki itd.) se vedno bolj uspešno vključujemo na slovensko tržišče — Svojim cenjenim odjemalcem se tudi v bodoče toplo priporoča



DELOVNI KOLEKTIV

Križevskih opekarn

in želi vse najboljše delovnim kolektivom in občanom ob Prazniku socialistične Jugoslavije

POMURSKI VESTNIK

10-bletnica ustanovitve Muzeja NOB v Ljutomeru HIŠA SPOMINOV

MUZEJ NOB V LJUTOMERU SLAVI LETOS 10. OBLETNICO OBSTOJA. ZA DRŽAVNI PRAZNIK, 29. NOVEMBER 1952 SO PRVIC ODPLI V LJUTOMERU MAJHNO MUZEJSKO ZBIRKO. KI JE TAKRAT IMELA LE EN RAZSTAVNI PROSTOR, SKROMNI MATERIAL, JE ZBAL OKRAJNINI ODBOR ZB LJUTOMER, NAJVEČ PA LJUBO ORAZEM, STANE NOVAK IN DRUGI, JE BIL SAMO ZACETEK MUZEJSKE DEJAVNOSTI, PREBALCI IZ LJUTOMERA IN OKOLICE SO PRAV RADI PRIHAJALI V TO SKROMNO SOBICO, SI OGLEDOVALI OROŽJE, NAJAVAŽNEJE BORCE, NARODNE HEROJE, SE PRAVPOSEBEJ PA KOLE, OB KATERIH SO NEMCI STRELJALI TALCE PRI RIBICEVEM MLINU V CEZANJEVCIH.

Stevilo razstavnih predmetov je vsak dan naraščalo. Nekaj časa je muzej deloval samostojno, od 1. novembra 1957 pa je sestavljen del Pokrajinskega muzeja v M. Soboti. Danes ima muzej že štiri razstavne prostore, kar pa je premalo, ker ima uprava shranjenega še precej materiala, ki pa ga trenutno ni mogoče razstaviti. Muzej že ima 2516 različnih muzealnih predmetov. Vsako leto si ga ogleda mnogo obiskovalcev. V zadnjih letih je zanimanje še večje. V desetih letih si je ogledalo muzej že 18.000 ljudi, domala vsak občan ljutomerske komune. V muzej ne prihajajo samo domačini, temveč tudi turisti, ki se radi ustanjujejo v središču Pilekije.

V teh dneh, ko se bo sodišče v Ljutomeru preselilo v nove prostore, bo muzej dobil še štiri razstavne prostore. To je nujna potreba, kajti predmeti, ki ležijo v skladnišču, bodo zbledeli, razen tega pa jih mihične ne more videti.

Teznja vseh občanov je tudi, da bi muzej prikazal težko življenje viničarjev in kulturne znamenitosti Ljutomera in okolice. Prav zaradi tega bo muzej v treh pridobljenih prostorih razstavl vso zbrano gradivo.

V prvih mesecih prihodnjega leta bodo muzej v celoti renovirali. Težave so zaredi finančnih sredstev, kajti teh je zelo malo. Ni mogoče vsega narediti, kar ima uprava na načrtu.

Z skromnimi sredstvi vsako leto organizirajo več razstav iz NOB. V celiot je popisana topografija, saj so v teh dneh končali zadnja dela. Uprava je zbrala tudi precej življenjepisov padlih borcev, preslikala okupatorske postanke, organizirala predavanja iz NOB po okoliških solah, izdelanih je bilo več maket, izmed katerih je najbolj znana maketa Prelogove domačije na Grilavi, popisane in preslikane so vse postojanke OF v Pilekiji od 1941. leta dalje itd.

V zadnjih dveh letih smo zbrali precej materiala iz stare Jugoslavije, o delavskem gibanju, o viničarstvu in političnem življenu v Pilekiji. Muzej hrani vse strelke »Ljudske pravice«, ki je izhajala v Lemday, kar je velika pridobitev za Pomurje. Pričo viničarjev pred »Strokovno zvezo viničarjev« v Ljutomeru nam jasno kažejo na izkoriscenje tega sloja prebivalstva po vinogradnikih. Bogate soške kronike iz občine nam govorijo o življenu v starji Jugoslaviji in zajemajo tudi dobo okupacije. Delo DKFD nam nazorno priča, da so tudi pri nas in to celo najprej v Pomurju bila ustavnovljena ta društva, ki so hotela s kulturno-prosvetnim delom reševati viničarstvo in polproletariat iz zaostalosti. Nadvse zanimivo, čeprav se preslabo raziskano, je delo o-krog prvega socialističnega Viktorja Kukcova iz Ljutomera. Stevilni volilni letaki iz predvojne dobe nam nazorno pričajo, s kakšnimi obljubami so volilni agitatorji skušali spraviti zapeljano ljudstvo na volitve. Septembriski sedel leta 1935 v Ljutomeru nam je pokazal, da je ljudstvo nezadovoljno, oblast pa namesto, da bi poiskala rešitve, prične prelivati kri. Precej je zbrana tudi materiala o delovanju poslovnih podjetij v Ljutomeru odprte od 7. do 16. ure.

Našim potrošnikom!

GOSPODARSKA ZBORNICA MURSKA SOBOTA

Obvešča potrošnike, da bodo v času praznikov za 29. november odprti trgovski lokali, mesnice in mlekarne tako:

MURSKA SOBOTA: 29. novembra — vsi imenovani lokalni zaprti;
30. novembra — mlekarne odprtia od 5.30 do 8.30;
samopostežna trgovina od 8. do 11. ure;
1. decembra — vsi lokalni poslujejo kot normalno ob sobotah.

GORNJA RADGONA: 29. novembra — obratuje samo mlekarne do 12. ure;
30. novembra — obratuje mesnica, pekarna in mlekarne do 12. ure, samopostežna trgovina od 8. do 11. ure.

LJUTOMER: 28. novembra — mesnica od 6.30—12.30 ure in od 14. 18. ure, poslovnična Trg. podjetje »Vesna« od 8. do 19. ure; poslovnične: Borovo, Plamika, Peško od 8. do 18. ure;
29. novembra — zaprti trgovski lokalni;
30. novembra — mlekarne in pekarna od 7. do 9. ure;

1. decembra — mlekarne, pekarna in mesnica — normalno poslujejo kot ob sobotah, ravno tako tudi ostali trgovski lokalni razen samopostežne trgovine, poslovnične »Jagoda« in »Specerija«, ki bodo v Ljutomeru odprte od 7. do 16. ure.

pove, kakšnih metod se je posluževal okupator. Ranjenega in izmučenega so Vlasovci obesili na Glavnem trgu v Ljutomeru kot opozorilo, kaj se zgodiš z vsemi »banditom«. Stevilni letaki o ustreljenih talcih iz Pilekije nam povedo, koliko od teh je bilo domaćinov. Zaman so jih starši čakali ob koncu vojne. Bogat material iz koncentracijskih taborišč nam pove o težkem življenu domaćinov v teh taboriščih smrtnih. Ravn v teh najtežjih dneh je nastala pesem »Barake«, prieska pesnika Manka Golarja. V pismu »Draga mama« nam Tonek Havel sporoča, da se vraca domov iz taborišča. Stevilne druge pesmi, ki so jih pisali domačini v času najtežjih dni s tresočimi rokami, so danes neprecenljive vrednote.

Drago Novak

liko ljudi si je že ogledalo ta načina zanimiv, pa čeprav skromen muzej. »To pa je moj sin« je posnosno povedala stara mamica, ko si je zadnjič ogledala ta muzej. »Vsako leto pridev večkrat, da si pogledam ta muzej!« Pa ne samo ta mamica pridev tudi drugi, sinovi, hčere, bratje in sestre in ostali, ki posuščajo nekaj minuti spomin na tiste ljudi, ki so skupaj deplili težke dni črne okupacije. Muzej rada obiskuje tudi šolska mladina, kateri naj bo trpljenje naših ljudi v dobi fašizma svetil vzgled.

Drago Novak

Zanimivo je tudi pismo Aloža Razlaga iz okolice Bučkovec, v katerem sporoča staršem, da ga bodo obesili v Franciji. Nemci so ga odsodili na smrt na vešalih, ker je sodeloval v uporu skupaj z ostalimi Slovenci. Ožgan zepni robček prškega kurirja Nandeta Magdiča s Cvena je ostanek njega samega, ki je zgorel skupaj z ostalimi kurirji pri Prelogu na Grilavi. Bogat material, od ekloščnih tehnik, stevilnih drugih spopadov, streljanju talcev, delovanju kurirjev, o borbah rdečarjev, ki so vodili aprila 1945. leta na desni breg Mure, so samo veliko dopolnilo v tem muzeju.

Da, to je hiša spominov! Ko-



V muzeju NOB v Ljutomeru je vedno veliko obiskovalcev

V Radencih so odprli gostinsko šolo

Predsednik Gospodarske zbornice Joško Slavič je prejšnjo soboto odprl v Radencih preurejeno zdraviliško zgradbo za potrebe gostinskega šolskega centra za Po-

murških pogojev. Center bo priprjal tudi tečaje za odrasle, ki že delajo v gostinstvu in bi si ravnili s znanje izpopolnili.

V letosnjem šolskem letu je v soli 68 rednih učencev. Za natakarje se uči 31, za kuharje pa 37 učencev. V centru spada tudi internat, ki nudi rednim učencem vajencem stanovanje in hrano po dostopni ceni. V centru bodo ustvarili tudi pogoje za uveljavitev novega načina šolanja za ves gostinski naraščaj v Pomurju in usposoblji za verifikacijo še katerega izmed gostinskih poklicev.

Med številnimi gosti, ki so si ogledali učene in internatske prostore centra, sta bila tudi predsednik strokovnega sveta za solstvo LRS in predsednik okrajnega ljudskega odbora. Ika

RADIO M. SOBOTA

je pripravil za praznično razpoloženje ob Dnevu republike naslednji

S P O R E D

V SREDO, 28. NOVEMBRA:

12.00—15.00 — Glasbene razglednice ob Prazniku republike;

13.00—15.00 — Glasbene razglednice s čestitkami delovnih kolektivov v Prazniku republike;

16.30—17.00 — Želeli ste, poslušajte;

V PETEK, 30. NOVEMBRA:

12.00—13.00, in od 13.30 do 15.30 — Glasbene razglednice s čestitkami delovnih kolektivov.

TUDI POMURJU NI PRIZANESLA ZGODNJA ZIMA

Medtem ko prihajajo iz pretežnega dela Jugoslavije alarmantna poročila o hudičevne snežnosti, ki jih povzročajo močne snežne padavine, vremenska stihija ni prizanesla niti Pomurju. Po prenehanju močnih snežnih padavin minulo nedeljo, je sporočila meteorološka postaja v Murski Soboti, da znaša povprečna debelina snežne odeje 50 centimetrov mokrega snega. Tendenca topljenja pa vzbuja resno zaskrbljenost, kajti mokra zemlja ne absorbira novih količin vode in je povsem umestna zaskrbljenost pred poplavami, ki so že pred dnevi ogrozile več nižinskih predelov — predvsem ob porečju Ledave in Ščavnice.

Močne snežne padavine niso prizanesle tudi električnemu omrežju pa je takšna, da bodo potrebovali 24 ure v dnevni paraliziranu tudi provodnina v večini podjetij. Zahvaljujoč požrtvovalnemu dnevnemu in nočnemu delu monterjev soboškega elektro podjetja, so miniali ponedeljek že usposobili za napetost vse desetkilovoltne daljnovenode, kmalu zatem pa so dobile tok tudi trafostanj. Škoda na lokal-

nem električnem omrežju pa je takšna, da bodo potrebovali 24 ure v dnevni paraliziranu tudi telefonskemu omrežju. Pretežni del Pomurja je bil dva dni brez toka, oziroma so bile prekinute zaradi trganja z mokrim snegom obloženega omrežja tako pogoste, da je bila paralizirana tudi provodnina v večini podjetij. Zahvaljujoč požrtvovalnemu dnevnemu in nočnemu delu monterjev soboškega elektro podjetja, so miniali ponedeljek že usposobili za napetost vse desetkilovoltne daljnovenode, kmalu zatem pa so dobile tok tudi trafostanj. Škoda na lokal-

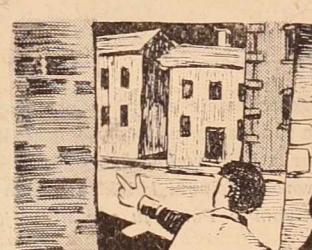
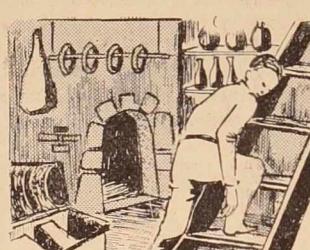
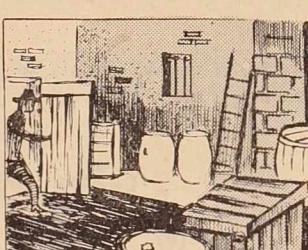
Mariborom in Ljubljano, v najkrajšem času pa bodo usposobili tudi lokalno telefonsko omrežje. Zaradi obtežnosti teh del bodo nekatere naročniki ponovno povezani s telefonskim omrežjem šele v naslednjih dneh. Uprava PTT podjetja je naslovila na prebivalstvo Pomurja poziv, da bi v skupnem interesu pomagalo pri očiščevalnih delih, predvsem pri čiščenju gozdnega in sadnega drevja, ki zaradi prisika mokrega snega še vedno ogroža telefonske linije.

Se večjo škodo je utrpelo PTT podjetje zaradi škode na telefonskih vodih, ki v povojnem obdobju še niso povzročili PTT podjetju in neposredno vsem naročnikom telefonije tehkih preglavic. Vendar so se ekipe monterjev požrtvovalno lotile obnovitvenih del — PTT podjetje je angažiralo tudi raznašalce pošte — tako da so že miniali ponedeljek vzpostavili telefonsko zvezo z

Čudni potniki

RIS. F. ŠRIMPFI

RIS. B. Kräsevec



Miško je bil vedno bolj previnjen. Oprezoval je na vse strani, postajal pred ulicami, ki jih je bilo treba prečakati in spletih skrbel za varnost. Napisel so se ustavili pred hišo, v kateri naj bi bila trgovina z mesanimi blagom, o kateri je govoril Miško popolnje. Zdaj je bilo treba delati naglo. Angel in Emila je Miško poslala na stražo. Postavil ju je vsakega na enega izmed vogalov ulice, ki sta vodili k trgovini. Oster živig je bil dogovor o bližajoči se nevarnosti.

POMURSKI VESTNIK — List izdaja in tiska Casopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor, glavni in odgovorni urednik JOZE VILD — Urejuje uredniški odbor — List posiljamamo samo po predplačilu — Nenaročenih rokopisov ne vracamo in ne odgovarjam zanje — Uredništvo: Murska Soba, Kocljeva ulica 7 — Tel. 133 — Naročniški in oglašni oddelki: Murska Soba, Kocljeva ul. 6 — Tekoči račun pri Narodni banici v Murski Sobi — tel. 605-11 — 1-385

Zdaj se je Miško lotil ključnice. Moral je preskusiti več vratih, preden je odpril vrat. Selest že, kaj bo našel in poročaj! Poglej, kaj bo močin! Je posnosno povedala stara mamica, ko si je zadnjič ogledala ta muzej. »Vsako leto pridev večkrat, da si pogledam ta muzej!« Pa ne samo ta mamica pridev tudi drugi, sinovi, hčere, bratje in sestre in ostali, ki posuščajo nekaj minuti spomin na tiste ljudi, ki so skupaj deplili težke dni črne okupacije. Muzej rada obiskuje tudi šolska mladina, kateri naj bo trpljenje naših ljudi v dobi fašizma svetil vzgled.

Medtem je Miško praznil blagovno. V njej je bilo več bankovcev in nekaj srebrnega denarja. Od spodaj je prišel Joco glas: »Lahko pridem?« Ne morem več nesti. »Ne tuli! Saj nisi na gmanj, hudič!« Medtem sta Angel in Joco napeto gledala v noč. Nič se ni zganilo. Dolgo časa nič. Zdaj sta bila že v skrbeh. Lahko bi se prišla, sta si mislila. Minute so bile steklenice z žganjem in drugim alkoholom. Poleg tega je bilo polno vreč. Od zgoraj je prisel osonen glas: »Vzemi vse, kar viš!«

Zdaj se je vse odigravalo bližko. Steklia sta proti vratom trgovine, iz katere se je že nagnilo Blažko Miško. »Hitro! Bežita! Tja!« Pokazal je z roko nekam v ulico in preko nje. In se je pognal v nasprotni smer. Angel je začrkal: »Kje je Joco?« Toda Miška že ni bilo več. »Moram po Joco!« Toda Emilia je že bil v trgovini in pri odprtini: »Jocooo! Policijska maša zaslišala, verjetno skoraj hkrati, brnenje od daleč. »Motor, jima je brzinil skozi glav in takoj zatem: »Policija!«

Zdaj se je vse odigravalo bližko in oddaljilo obenem. »Mogočno je Blažko Miško, so se tolazili dečki, ki so dirlkali, da so jih noge komaj dohajale. Potem so tekli že bolj počasi, umirjeno. Ustavili so se šele zunaj, na robu mesta. Nihče jih ni zasledoval. Napoliti so se kar na slepo, v noč. »Ce so dobili Miško, je tudi po nas,« je pretrgal molik Angel. »Zdaj ne bom smeli k nobeni hiši.« »Jesti bomu moral samo sadje, jagode in borovnice.« »In naposlедu nas bodo vendarie dobiti. »Zdaj nas še niso.«